

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α

ΤΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΤΟΣ 1929 : ΤΟΜΟΣ 4^{ΟΣ}

ΤΕΥΧΟΣ 7^{ΟΝ} : ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

1929

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

Αί εις τὰ Πρακτικὰ δημοσιευόμεναι διατριβαὶ δὲν δύνανται νὰ ὑπερβαίνωσιν: αἱ μὲν τῶν τακτικῶν μελῶν καὶ τῶν ξένων ἐταίρων τὰς 8 σελίδας, αἱ τῶν προσέδρων καὶ ἀντεπιτελλόντων τὰς 6, αἱ δὲ τῶν μὴ μελῶν τὰς 4 σελίδας αὐτῶν. Εἰς ἐξαιρετικὰς μόνον περιπτώσεις δύνανται αἱ διατριβαὶ νὰ καταλάβωσιν ἐν τῷ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλον τῇ ἐγκρίσει τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Δημοσιευμάτων. Αἱ ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας εἰς γενομένας ἀνακοινώσεις ἐπιφερόμεναι παρατηρήσεις δημοσιεύονται εἰς τὰ Πρακτικά, ἐκάστη ὁμῶς τούτων δὲν δύνανται νὰ ὑπερβαίνῃ μίαν σελίδα κειμένου.

Οὐδεμία διατριβὴ δημοσιεύεται, ἐὰν δὲν ἐπιδοθῇ εὐανάγνωστος καὶ ἐντελὴς ἐτοιμὴ πρὸς ἐκτύπωσιν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀνακοινώσεως αὐτῆς. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, δημοσιεύεται ἀπλῶς ὁ τίτλος αὐτῆς μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀνακοινώσαντος εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν. Εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις δύνανται ἡ δημοσίευσίς νὰ γίνῃ καὶ εἰς τὸ τεῦχος τοῦ ἐπομένου μηνὸς ἀπαγορευομένης τῆς πέραν τοῦ χρονικοῦ αὐτοῦ ὁρίου δημοσιεύσεως. Τὰ τυχόν ὑπάρχοντα σχήματα δέον νὰ ἔχουν σχεδιασθῇ ἐπὶ εἰδικοῦ λευκοῦ χάρτου διὰ σινικῆς μελάνης καὶ νὰ κατατεθῶσιν, καθὼς καὶ αἱ πρὸς δημοσίευσιν εἰκόνες, ἐκάστη τούτων, εἰ δυνατόν, εἰς δύο ἀντίτυπα, συγχρόνως μετὰ τῆς σχετικῆς διατριβῆς. Οἱ συγγραφεῖς ὑποχρεοῦνται νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ Γραμματέως τῶν Δημοσιευμάτων ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν διαφόρων στοιχείων.

Αἱ ἀνακοινώσεις δύνανται νὰ εἶναι γεγραμμέναι καὶ εἰς μίαν τῶν τριῶν ξένων γλωσσῶν: γαλλικὴν, γερμανικὴν καὶ ἀγγλικήν. Ἀπαγορεύεται ἡ εἰς δύο γλώσσας συγχρόνως δημοσίευσίς ὁλοκλήρου τῆς διατριβῆς, ἐπιτρεπομένης μόνον συντόμου περιλήψεως εἰς ἑτέραν γλῶσσαν, ἡ ὁποία δέον νὰ εἶναι ἡ ἑλληνικὴ, ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ ἀνακοίνωσις εἶναι γεγραμμένη εἰς ξένην γλῶσσαν. Ἐὰν ἡ εἰς ξένην γλῶσσαν δημοσιευομένη διατριβὴ ἢ ἡ περίληψις αὐτῆς δὲν εἶναι ὁρθῶς ἀπὸ γλωσσικῆς ἀπόψεως γεγραμμένη, τὴν διόρθωσιν αὐτῶν ἀναλαμβάνει ἡ Ἀκαδημία, δαπάνη ὁμῶς τοῦ συγγραφέως.

Αἱ εἰς τὰ Πρακτικά δημοσιευόμεναι διατριβαὶ δύνανται νὰ ἐκτυπῶνται καὶ ἰδιαιτέρως. Τὰ μέλη τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἐκ τῶν μὴ μελῶν οἱ ἄλλοδαποὶ ἐπιστήμονες λαμβάνουν δωρεάν 50 ἰδιαίτερα ἀντίτυπα, ἐφ' ὅσον δηλώσωσι τοῦτο ἐγγράφως κατὰ τὴν κατάθεσιν τῶν χειρογράφων. Τὸ ἐξωφύλλον τῶν ἰδιαιτέρων ἀντιτύπων εἶναι πάντοτε σύμφωνον πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ὦν Δημοσιευμάτων τῆς Ἀκαδημίας κανονισθὲν ὑπόδειγμα.

Κατὰ τὸ διάστημα ἐκάστου ἔτους δικαιοῦνται νὰ δημοσιεύσωσιν εἰς τὰ Πρακτικά κατ' ἀνώτατον ὅριον:

Τὰ μὲν μέλη καὶ οἱ ξένοι ἐταῖροι δέκα ἀνακοινώσεις, τὰ δὲ ἀντεπιτελλόντα καὶ πρόεδρα μέλη ὀκτὼ ἀνακοινώσεις.

Ἀνακοινώσεις μὴ μέλους δὲν δημοσιεύονται εἰς τὰ Πρακτικά πλεόνες τῶν πέντε κατ' ἔτος.

Τῇ ἐγκρίσει τῆς οἰκείας Τάξεως δύνανται ἀνακοινώσις τις νὰ δημοσιευθῇ καὶ πέραν τῶν ἀνωτέρω ὁρίων.

Τὰ Πρακτικά δύνανται νὰ λαμβάνῃ καὶ πᾶς τις, ἐγγραφόμενος δι' ἐτησίαν περίοδον ἐπὶ τιμῇ ὀριζομένη ὑπὸ τῆς Συγκλήτου. Ἡ τοιαύτη ἐγγραφή γίνεται οὐχὶ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν Γραφείων τῆς Ἀκαδημίας, ἀλλὰ διὰ βιβλιοπώλου-πράκτορος αὐτῆς, ἀναλαμβάνοντος, κατόπιν εἰδικῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Συγκλήτου, ἐπὶ προμηθείᾳ, τὴν ἐγγραφὴν, ἄνευ ἀναμίξεως τῆς Ἀκαδημίας εἰς τὰς μετὰ τῶν ἐγγραφόμενων σχέσεις αὐτοῦ. Τὸ ὄνομα τοῦ βιβλιοπώλου-πράκτορος τῆς Ἀκαδημίας ἀναγράφεται ἐπὶ τοῦ περικαλύμματος ἐκάστου τεύχους τῶν Πρακτικῶν. Καθ' ὅμοιον τρόπον διατίθενται πρὸς πώλησιν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσι διαθέσιμοι, καὶ τόμοι Πρακτικῶν παρελθόντων ἐτῶν. Ἡ κατὰ τεῦχος κεχωρισμένως πώλησις τῶν Πρακτικῶν εἶναι δικαίωμα τοῦ βιβλιοπώλου, εὐθινομένου δι' ὁλόκληρον τὸν σχετικὸν τόμον.

Ученіе іа Академія

НА

ОДЕСЬКЕ НАУКОВЕ

ТОВАРИСТВО

дня 192 р.

№

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 17^{ης} ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1929

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Ὁ Πρόεδρος ἀνακοινοῖ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 4398 Νόμου, τοῦ ἐπικυροῦντος τὴν ἀπὸ 18^{ης} Μαρτίου 1926 Συντακτικὴν Ἀπόφασιν περὶ ἰδρύσεως τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Ὁ Πρόεδρος ἀνακοινοῖ ἐπίσης τὰ Προεδρικὰ Διατάγματα τὰ ἐπικυροῦντα τὴν ἐκλογὴν τῶν κκ. Σ. Κουγέα καὶ Κ. Ράλλη ὡς ἀκαδημαϊκῶν καὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Ε. Σιδερίδου ὡς ἀντεπιστέλλοντος μέλους.

Ὁ Πρόεδρος ἀγγέλλει τὸν θάνατον τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Κ. Σάββα καὶ τοῦ ἀντεπιστέλλοντος μέλους Ε. Σιδερίδου, λέγει δὲ τὰ ἑξῆς:

Αἱ θεριναὶ διακοπαὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἀκαδημίας δὲν παρῆλθον ἀνέφελοι καὶ ἀδιατάρακτοι. Ἐπενθήσαμεν κατ' αὐτάς τὴν ἀπώλειαν πολυτίμων ὑπάρξεων.

Εἰς τὰς 22 τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου κατέφθανε τὸ ἀγγελμα τοῦ αἰφνιδίου θανάτου τοῦ τακτικοῦ μέλους τῆς Ἀκαδημίας, καὶ ἐκ τῶν ἰδρυτῶν αὐτῆς, τοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητοῦ Κωνσταντίνου Σάββα. Ἡ Σύγκλητος τῆς Ἀκαδημίας ἅμα τῷ ἀγγέλματι συνελθούσα ἐψήφισε τὰ δέοντα, ἔχουσα καὶ ὑπ' ὄψιν πρὸς τοῦτο τὴν ἐνδεχομένην μετακομιδὴν τοῦ νεκροῦ εἰς τὰ πατρία χώματα. Ἀλλὰ βραδύτερον ἐγνώσθη, ὅτι ἀνάγκη ὑπηγόρευσε νὰ ταφῇ ὁ νεκρὸς, ὅπου εἶχε κλείσει τὰ ὄμματα. Ὁ νεκρὸς τοῦ Κωνσταντίνου Σάββα ἀναπαύεται εἰς τὰ ξένα, ἀλλὰ τὴν ἀνάμνησίν του πέραν τῶν τόπων τίποτε δὲν τὴν ἐμποδίζει νὰ παραμένῃ ζῶσα, δυσεξάληπτος εἰς τὰ αἰσθήματα ἐκείνων ποὺ τὸν ἐγνώρισαν καὶ τὸν ἠγάπησαν, εἰς τοὺς στοχα-

Наукова бібліотека
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
Імені І. І. Мечникова

σμούς εκείνων, οἵτινες εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσουν κατ' ἀξίαν τὸ ἔργον καὶ τὴν δρᾶσίν του ὡς καὶ εἰς τὴν ἐπιστήμην. Καθόσον ἀνσπολογοῦνται ὑποδειγματικὰ καὶ ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ βίος τοῦ ἐπιστήμονος καὶ αἱ ἀνεκτίμητοι, ὡς ἀπεκλήθησαν, ὑπηρεσίαι, τὰς ὁποίας παρέσχε κατὰ καιροὺς εἰς τὴν Πολιτείαν, ὅπου ὑπὸ ταύτης ἐτάχθη νὰ προΐσταται, καὶ ἡ ἐν γένει ἀγαθοποιὸς αὐτοῦ δρᾶσις εἰς τὴν κοινωνίαν. Τὰ πανεπιστημιακὸν ἐργαστήριον Ὑγιεινῆς καὶ Μικροβιολογίας, τὸ Ἀνώτατον Ὑγειονομικὸν Συμβούλιον, ἡ Ἀκαδημία συναισθάνονται πληρέστατα τὸ κενόν, ὅπερ καταλείπει. Μαρτυροῦσι περὶ τοῦ πράγματος ἡ ἐξέλιξις του, ἀφ' ὅτου ἀποφοιτήσας ἐκ τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου μετὰ τὴν συνέχισιν τῶν σπουδῶν του εἰς πανδιδακτήρια τῆς ἀλλοδαπῆς ἀφιερῶθη ἀνιδιοτελῶς καὶ ἀθορύβως εἰς τὴν θεραπείαν τῆς Ἐπιστήμης, γνήσιος ταύτης πρωτεργάτης. Ἡ εἰκὼν του ζωηρὰ ὑπέρκειται τοῦ μνημείου, ὅπερ ἀνήγειραν αἱ πολυάριθμοι καὶ πολυσχιδεῖς ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι του καὶ οἱ διακρινόμενοι μαθηταὶ του εἰς τὸν κλάδον τῆς ἐπιστήμης, τὴν ὁποίαν προήγαγεν. Εἰς τὸν συνάδελφον καὶ συνομιλητὴν του ἐν τῇ ἐπιστήμῃ κ. Μιχαήλ Κατσαρᾶν ἀνετέθη ἡ ἀρμόζουσα διαγραφὴ τοῦ ἐπιστημονικοῦ βίου καὶ τῶν λοιπῶν χαρισμάτων τοῦ ἀειμνήστου μεταστάτος· καὶ τοῦτον μὲ τὴν κατὰ τὰ καθιερωμένα βραχεῖαν ταύτην ὠχρὰν ἐκ μέρους μου ὑπόμνησιν θέλομεν σήμερον ἀκούσει τελοῦντα τὸ μνημόσυνον τοῦ Κωνσταντίνου Σάββα.

Δὲν εἶναι μόνον «δάκρυα τῶν πραγμάτων», κατὰ τὸν συχνάκις ἀναφερόμενον στίχον τοῦ ρωμαίου ποιητοῦ. Ὑπάρχουν θὰ ἔλεγέ τις καὶ εἰρωνεῖται τῶν πραγμάτων. Τοῦτο μοῦ ἐνθύμησε τὸ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἐγγράφον τοῦ Ὑπουργείου, διὰ τοῦ ὁποῦ ἀνακοινοῦται, ὡς ἀπαιτεῖ ὁ νόμος, ἡ ἐπικύρωσις τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει λογίου Ξενοφῶντος Σιδερίδου ὡς ἀντεπιστέλλοντος μέλους τῆς Ἀκαδημίας. Ἀλλὰ πρὸς τὴν ὡς ἄνω ἀνακοίνωσιν συνέπεσε καὶ ἡ ἀνακοίνωσις τοῦ θανάτου τοῦ Σιδερίδου ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὰς 15 τοῦ περασμένου Αὐγούστου. Δὲν παρῆλθε πολὺς καιρὸς, ἀφ' ὅτου ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ εὐφημότατα ἀνεφέρετο τὸ ὄνομά του ἐξ ἀφορμῆς τῆς προτεινομένης ὑποψηφιότητος αὐτοῦ. Καὶ εἶναι ὡς νὰ ἀκούωμεν ἀκόμη ἀναγινωσκομένην τὴν ἐκθεσιν τῆς κριτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Τάξεως τῶν Γραμμάτων ἐπὶ τῆς ὑποψηφιότητός του. Ἡ τριμελὴς ἐπιτροπὴ ἐξῆρε τὴν ἐξ ἀγάπης καὶ μόνης προσήλωσιν καὶ τὴν εὐδόκιμον αὐτοῦ διατριβὴν περὶ τὴν βυζαντινὴν καὶ νεωτέραν ἑλληνικὴν ἱστορίαν διὰ μεγάλου ἀριθμοῦ πρωτοτύπων συγγραφῶν ἐκδεδομένων καὶ ἀνεκδότων. Ὑπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν στυλοβατῶν τοῦ ἀλησμονήτου ἐκείνου «Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου» τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπου ἔδρασαν ἐπιφανεῖς διδάσκαλοι τοῦ Γένους· πρὸς ταῦτοις δὲ ὡς ἀδελφὸς ἀνδρὸς συγκαταριθμουμένου μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν εὐεργετῶν προσέφερεν ἀνεγνωρισμένας ὑπηρεσίας

εις τὴν Ἑλληνικὴν πατρίδα. Ἐν μιᾷ τῶν ἐπομένων συνεδριῶν τῆς Ἀκαδημίας ὁ συνάδελφος κ. Κ. Ἀμαντος θὰ διαλάβῃ, ἀρμόδιος οὗτος, μετὰ τῆς προσηκούσης ἐπιστάσεως περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἀειμνήστου Ξενοφῶντος Σιδερίδου.

Ὁ Πρόεδρος ἀγγέλλει ἐπίσης τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου χορηγοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἑμμ. Μπενάκη, προσθέτει δὲ τὰ ἑξῆς:

Τῇ εἰκοστῇ πρώτῃ τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου ἐκήδευσαν πανδήμως αἱ Ἀθῆναι διερμηνεύουσαι τὸ πανελλήνιον πένθος, ἓνα τῶν μεγίστων ἐθνικῶν εὐεργετῶν, τὸν Ἑμμανουὴλ Μπενάκην, εὐγενέστατον μεταξὺ τῶν πρώτων καὶ γενναιότατον χορηγὸν τῆς Ἀκαδημίας. Ἡ Σύγκλητος, ἅμα τῇ ἀγγελίᾳ τοῦ θανάτου ἐψήφισε τὰ δέοντα, εἰς ἡμᾶς δὲ ἀναπληροῦντα τὸν ἀπόντα πρόεδρον τῆς Ἀκαδημίας ἔλαχεν ὁ κληρὸς, ἀποχαιρετίζων τὸν κηδεόμενον νὰ διαδηλώσῃ τὰ αἰσθήματα χάριτος καὶ εὐγνωμοσύνης τῆς Ἀκαδημίας συναφασμένα μετὰ τὴν ἔκφρασιν τῆς κοινῆς ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης. Καὶ τώρα, ὅ,τι προσπαθῶ νὰ τονίσω, δὲν εἶναι εἰμὴ ἀσθενὴς ἀντίλαλος τῶν ἐπανειλημμένων κατὰ τὰς πανηγυρικὰς καὶ ἄλλας συνεδρίας ἡμῶν ἐκδηλώσεων τιμῆς πρὸς τὸν Ἑμμανουὴλ Μπενάκην. Τὰ αἰσθήματα ταῦτα τῆς Ἀκαδημίας συμβολίζονται κατὰ τὸν ἐπισημότερον τρόπον εἰς τὴν ἀπονομὴν πρὸς ἐκεῖνον κατὰ τὸ ἔτος 1927 τοῦ χρυσοῦ μεταλλίου τῆς. Εἶναι τάχα ἀνάγκη νὰ ἐπαναλάβῃ ἐνταῦθα τὰς δωρεὰς αὐτοῦ, διὰ τῶν ὁποίων πληροῦται μέγα μέρος τῶν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας προκηρυττομένων καὶ ἀπονεμομένων βραβείων; Ποσάκις καὶ ἠκούσατε περὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐφέρατε εἰς τὴν μνήμην σας διατρέχοντες τὰς σελίδας τῶν ἀκαδημαϊκῶν δημοσιευμάτων! Μέρος δὲ μόνον τῶν δυσαριθμήτων ἀγαθοεργιῶν τοῦ ἀποτελοῦσιν αἱ χορηγίαι τοῦ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν. Μακρότατος εἶναι ὁ κατάλογος τῶν ἡγεμονικῶν δωρεῶν καὶ τῶν πολυειδῶν συνδρομῶν, τὰς ὁποίας τὸ εὐεργετικόν του χέρι διένεμεν εἰς ἰδρύματα καὶ εἰς ἐταιρείας, εἰς κοινότητας καὶ εἰς ὑποτροφίας, εἰς ναοὺς καὶ εἰς νοσοκομεῖα, πανταχοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, ὅπου προέχουσαι ἀνάγκαι παρίσταντο πρὸς πλήρωσιν. Σωστικαὶ ἀντιλήψεις πρὸς ἐνθάρρυσιν, τόνωσιν καὶ πρὸς ἀναζωπύρησιν παντοίων ἐθνωφελῶν μορφῶν τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἐνεργείας, εἰς τὴν βιομηχανίαν, εἰς τὰς ἐπιστήμας, εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὰς τέχνας, εἰς τὴν γεωργίαν, εἰς τὰς πρακτικὰς καὶ θετικὰς προσπαθείας, ὅποῃ ἦσαν ἡ ἀναδάσσωσις, ἔρευναι γεωγραφικαί, τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου, ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, καὶ ἀκόμη βιβλία, εἰκόνες, δυστυχεῖς ἀπόκληροι τῆς ζωῆς, νέοι εὐφυεῖς παρέχοντες βασίμους ἐλπίδας ὅτι θὰ ἀναδεικνύοντο. Τὸν ἐγνώρισαν τὰ προσφυγικὰ θύματα τῆς μεγάλης καταστροφῆς, τὰ χώματα τῆς Μακεδονίας, τὸ Κράτος, τὸ Γένος. Καὶ τούτου αἱ προσφοραὶ δὲν χρονολογοῦνται μόνον ἀπὸ τῆς τελευταίας πενταετίας, ἀφ' ἧς ἤρξαντο

μεθοδικώτερον νὰ διδῶνται καὶ ζωηρότερον νὰ καθίσταντ' αἰσθηταὶ εἰς τὴν ἐθνικὴν ψυχὴν, ἀλλ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν του.

Ὑπὸ τοιούτους ὅρους φιλοπατρία καὶ φιλανθρωπία ἐξαίρονται εἰς περιωπὴν, θὰ ἐλεγέ τις, ἡρωϊκὴν ἀξίαν νὰ εὕρῃ τόπον πλησίον τῆς πατριδολατρείας, τὴν ὁποίαν εἰς ἄλλο σιάδιον ἐξαγγέλουσιν ἢ αὐταπάρνησις καὶ ἢ αὐτοθυσία. Ἀρχαία παράδοσις ἀπεικονίζει τὸν Πλοῦτον τυφλόν. Ἀλλ' ὁ Πλοῦτος, καθὼς τὸν ἐχειρίζετο ὁ αἰσιδύμος ἀνὴρ, θὰ ἠδύνατο νὰ προσωποποιηθῇ εἰς δαίμονα, τοῦ ὁποίου τὴν ἐπιβολὴν θὰ ἀπετέλει κυρίως ἡ ἐνοραματικὴ ἐκφραστικότης τῶν ὀφθαλμῶν. Διότι ὁ Πλοῦτος τοῦ Μπενάκη δύναμις ἦτο βλέπουσα. Οὕτω κατέλαβε προέχουσαν θέσιν εἰς τὴν χορείαν τῶν μεγατίμων ἐθνικῶν εὐεργετῶν καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ βίου του θὰ εἶναι ζώπυρον εἰς τοὺς μεταγενεστέρους πρὸς ἀνάδοσιν ἴσων χαρισμάτων. Ἡ Ἀκαδημία θὰ τηρῇ πρὸ ὀφθαλμῶν ζῶσαν ἐσαεὶ τὴν μνήμην τοῦ Ἑμμανουὴλ Μπενάκη καὶ θὰ τὴν εὐλογῇ.

Ὁ κ. *Μ. Κατσαράς* λέγει τὸν ἀναμνηστικὸν λόγον περὶ τοῦ Κ. Σάββα.

Ὁ κ. *Γ. Οἰκονόμος* ὑποβάλλει τὴν παραίτησίν του ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ Γραμματέως τῶν πρακτικῶν τῆς Ἀκαδημίας.

Ὁ κ. *Μ. Γεδεὼν* ἐκλέγεται πρόσεδρον μέλος. Κατὰ τὴν ψηφοφορίαν ὁ κ. *Μ. Γεδεὼν* ἔλαβεν 23 ψήφους, 4 δὲ ψῆφοι ἐδόθησαν λευκαί.

Ἡ Ἀκαδημία *Ἐπιγραφῶν καὶ Γραμμάτων* τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Γαλλίας εὐχαριστεῖ διὰ τὰ συλλυπητήρια γράμματα τὰ ἀποσταλέντα αὐτῇ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Gustave Schlumberger.

Ἡ Ἀκαδημία *τῶν Ἐπιστημῶν* τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Γαλλίας εὐχαριστεῖ διὰ τὰ συλλυπητήρια γράμματα τὰ ἀποσταλέντα αὐτῇ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Καρόλου Déperet.

Οἱ κκ. *Σ. Κουγέας, Κ. Ράλλης* καὶ *Τ. Ἡλιόπουλος* ἀντεπροσώπευσαν τὴν Ἀκαδημίαν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις συνελθόν ΚΖ' Συνέδριον τῆς Εἰρήνης, ὁ δὲ *Πρόεδρος* προσεφώνησε τὰ μέλη αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν γενεσμένην δεξίωσιν, τῇ 8ῃ Ὀκτωβρίου 1929.

Τὸ Ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτούτον τοῦ Γερμανικοῦ Κράτους εὐχα-

Ἐρωτᾶται τίνα παροιμιώδη ἄγριον Λικίνιον ἐννοεῖ ἐνταῦθα ὁ Εὐστάθιος. Ἄλλην τινὰ μαρτυρίαν σύγχρονον ἢ μεταγενεστέραν περὶ τοῦ πράγματος τούτου δὲν ἔχομεν, καθ' ὅσον ἐγὼ γνωρίζω.

Λικινίους εὐρίσκομεν ἐν τῇ ἀρχαιότητι πολλούς. Ἦτο εὐρυτάτη ρωμαϊκὴ gens, ἐν ἣ κυρίως διέπρεπον οἱ Κράσσοι. Γνωστοὶ εἶναι οἱ κατ' ἀρχὰς ἀμφίρροποι ἀγῶνες τοῦ Λικινίου Κράσσου, ἵνα τοῦτον μόνον ἀναφέρω, πρὸς τὸν Περσέα καὶ ἡ σκληρότης καὶ ἀγροικία, ἣν ὁ Ρωμαῖος ἐκεῖνος στρατηγὸς ἐπέδειξε πρὸς τὰς ὑπ' αὐτοῦ χειρωθείσας Ἑλληνικὰς πόλεις, ὧν πολλὰς κατέσκαψε καὶ «τοὺς ἀλόντας ἀπέδoto»¹.

Χαρακτηριστικὸν δὲ εἶναι ὅτι ἡ ἀγρία αὕτη συμπεριφορὰ τοῦ Λικινίου Κράσσου καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Ρωμαίους ἀπήρесе. Οὗτοι μάλιστα ἐπὶ τοσοῦτον ἐναντίον αὐτοῦ ἡγανάκησαν, ὥστε «τόν τε Κράσσον ὑπερον ἐξημίωσαν χρήμασι καὶ τὰς ἐαλωκυίας πόλεις ἡλευθέρωσαν καὶ τοὺς πραθέντας ἐξ αὐτῶν καὶ εὐρεθέντας ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τότε παρὰ τῶν ἐωνημένων αὐτοὺς ἐξεπρίαντο».

Ἄλλὰ δὲν εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐκ τῶν παλαιῶν τούτων Ρωμαίων ἐσώθη τοιαύτη τις ρῆσις δηλωτικὴ ἀγρίας σκληρότητος. Ἀπήχησις τοιούτων γεγονότων μετὰ τόσα ἔτη καὶ τοσαύτας περιπετείας τῶν χωρῶν τούτων, δὲν εἶναι πιστευτή. Πρέπει νομίζω τὸν Λικίνιον τοῦτον νὰ ἀναζητήσωμεν εἰς σχετικῶς πολὺ νεωτέρους χρόνους, καὶ ἐκ τῶν χρόνων τούτων νὰ ἐρμηνεύσωμεν καὶ αἰτιολογήσωμεν τὸ πρᾶγμα. Οὐδεμία κατ' ἐμὴν γνώμην δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία ὅτι πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τοῦ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβροῦ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου Λικινίου, ὡς τοῦτο θὰ προσπαθῶ νὰ ἀποδείξω.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἀπὸ τοῦ Διοκλητιανοῦ ἄρχεται νέα ἐποχὴ διὰ τὸ ἀχανὲς Ρωμαϊκὸν κράτος. Οἱ βάρβαροι καταπλημμυροῦσι καὶ ληστεύουσι αὐτὸ καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, τὰ δὲ παρὰ τὸν Ρήνον καὶ Ἰστρον σύνορα διατρέχουσι μέγαν κίνδυνον. Περίφροντις ὁ Διοκλητιανὸς διὰ τὸ κράτος καὶ διὰ τὴν ἰδίαν ζωὴν διώρισε συναύγουστον κατ' ἀρχὰς τὸν Μαξιμιανόν. Ἀλλεπάλληλοι συγκρούσεις, ἀναγορεύσεις νέων συναρχόντων, καθαιρέσεις καὶ φόνοι συναρχόντων εἶναι τὸ γινώρισμα τῆς ἐποχῆς ταύτης, ἥς τὸ μόνον φωτεινὸν σημεῖον ἀνευρίσκει ὁ ἐρευνητὴς εἰς τὴν ἀσφαλῶς

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Ρητορ., Α 10 (1369, 6, 12): διαφέρει δὲ τιμωρία καὶ κόλασις· ἡ μὲν γὰρ κόλασις τοῦ πάσχοντος ἐνεκά ἐστιν, ἡ δὲ τιμωρία τοῦ ποιοῦντος, ἵνα ἀποπληρωθῇ· πρβλ. καὶ Ἡθικ. Νικομ. γ 7, (1113, 6, 23). Ἡ διαφορὰ αὕτη δὲν τηρεῖται ἤδη καὶ παρὰ τοῖς παλαιαῖς· πρβλ. ΛΥΚΟΥΡΓ. κατὰ Λεωκρ. § 51. 71. ΞΕΝΟΦ. Κύρ. Παιδ. Α', 2, 6. Ἀπομν. Δ' 2, 29. ΠΛΑΤ. Πρωταγ. σ. 324, γ καὶ ἐκεῖ STALLBAUM-KROSCHELL κτλ. Περὶ τῆς διαφορᾶς ταύτης διέλαθε καὶ ὁ ΑΣΩΠΙΟΣ, Εἰσαγ. εἰς Ἑλλ. Σύνταξ. σ. 222, § 31, καὶ ὁ ΒΑΣΙΛΑΗΣ εἰς Δημοσθ. Φιλipp. Α. 43. Ἀντὶ τοῦ κολάζειν εὐρίσκεται καὶ τὸ μέσον κολάζεσθαι· πρβλ. τὴν γραφὴν χειρογράφων τινῶν εἰς τὸ ἀνωτ. χωρίον τῆς Κύρ. Παιδ. Ξενοφ., καὶ ΘΟΥΚΥΔ. Γ', 40, 4, ΣΤ', 78, 1 καὶ Ἀριστοφ. Σφῆκ. 406.

¹ Πρβλ. LIB. 43, 46. ΖΩΝΑΡ. 12, 22. ΠΟΛΥΒ. 27, 8. 30, 3.

πλέον προβαίνουσιν διάδοσιν τῆς νέας θρησκείας, τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸν ὅποιον οἱ νέοι ἄρχοντες ἠνείχοντο ἢ παρέδλεπον.

Τὸν Μάϊον τοῦ 311 ἀπέθανεν ὁ Γαλέριος. Οὗτος θεωρῶν πλέον τὴν ἐκρίζωσιν τοῦ νέου θρησκευματος ἀδύνατον εἶχεν ἐκδώσει «δόγμα βασιλικόν» (ΕΥΣΕΒ. 'Ε. 'Ιστ. 8, 17 1-11 ἐκδ. Schwartz), δι' οὗ ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς Χριστιανοὺς «ἵνα αὐτοῖς ὥσιν Χριστιανοὶ καὶ τοὺς οἰκοὺς, ἐν οἷς συνήγοντο, συνθῶσιν εὐτὼς ὥστε μηδὲν ὑπεναντίον τῆς ἐπιστήμης αὐτοὺς πράττειν». «Κατὰ ταύτην (δὲ) τὴν συγχώρησιν τὴν ἡμετέραν ὁφείλουσιν τὸν ἑαυτῶν θεὸν ἱκετεύειν περὶ τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας καὶ τῶν δημοσίων καὶ τῆς ἑαυτῶν». Ὁ Λικίνιος καὶ ὁ Μαξιμίνος δὲν ἠδύναντο νὰ συμφωνήσουν ὡς πρὸς τὴν κληρονομίαν τοῦ Γαλερίου, καὶ ὁ μὲν Μαξιμίνος ἐζήτησε καὶ προσεταιρίσθῃ τὸν Μαξεντίον, ὅτε κατ' ἀνάγκην ὁ Λικίνιος κατέφυγε πρὸς τὸν Κωνσταντίνον· τότε δὲ καὶ ἐσχεδιάσθη ἡ νύμφευσίς τοῦ Λικινίου μετὰ τὴν Κωνσταντίαν. (ΛΑΚΤΑΝΤ. 43, ΖΩΣΙΜ. Β' 17, 5). Ἐπῆλθεν εἰτα ὁ πόλεμος καὶ ἡ κατάνικησις τοῦ Μαξεντίου ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου, καὶ βραδύτερον τοῦ Μαξιμίνου ὑπὸ τοῦ Λικινίου. Οὕτω λοιπὸν περὶ τὸ 312 μ. Χ. ὑπελείφθησαν μετὰ πολλὰς τῆς τύχης μεταβολὰς δύο μόνοι πανίσχυροι Αὐτοκράτορες, ὁ Κωνσταντίνος καὶ ὁ ἀπὸ Δακίας ὀρμώμενος Λικίνιος¹.

Εἶναι φυσικὸν ὅτι λέγει ὁ Ζωναρᾶς (βιβλ. ΙΓ', κεφ. α') ὅτι συνέβη μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν δύο μόνων αὐτοκρατόρων τοῦ Λικινίου ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ τοῦ Κωνσταντίνου ἐν τῇ Δύσει, «ἐκάτερος τούτων τὸν ἕτερον ὑπεβλέπετο». Τὰ αἷτια καὶ ὁ ἀκριβὴς χρόνος τῆς πρώτης αὐτῶν διαμάχης καὶ συγκρούσεως δὲν εἶναι ἐπαρκῶς γνωστά². Περὶ τῶν αἰτίων δυνάμεθα ἀσφαλῶς πῶς νὰ εἰπώμεν ὅτι ἦσαν πολιτικὰ καὶ οὐχὶ θρησκευτικὰ. Ὁ Εὐτρόπιος (Breviarium X, 5) καὶ ὁ Ζώσιμος (Β' 18)

¹ Πρβλ. ΣΩΚΡΑΤ. 'Ιστορ. 'Εκκλησι., Α', Β' Migne, 67, στήλ. 36. EUTROPII, Breviarium ab urbe condita X, 4. Πρβλ. ἐκεῖ ὡς πρὸς τὰς διαφόρους ἀρχαίας πηγὰς τὴν μεγάλην ἐκδοσιν τοῦ συγγραφέως τούτου ὑπὸ τοῦ TZUSCHKE (ἐν Δειψίᾳ, 1796). Ἐκ νομισμάτων γνωρίζομεν τὸ πλῆρες ὄνομα τοῦ Λικινίου: Publius Flavius Claudius Galerius Valerius Licinianus Licinius, φέρει δὲ ἐν αὐτοῖς τὰ ἐπιθέτα pius, Augustus, felix, princeps providentissimus, fundator pacis, optimus princeps, liberator orbis.

² Τοὺς ἀγῶνας τοῦ Λικινίου καὶ Κωνσταντίνου βλέπε καὶ παρὰ ΧΕΡΤΖΒΕΡΓ ΚΑΡΟΛΙΑΝ. 'Ιστορ. Ἑλλάδος ἐπὶ Ρωμ. Κυριαρχίας, 3, σ. 275 ἐξ. Πρβλ. καὶ τὸ ἄρθρον τοῦ LECLERCQ «Constantin» ἐν τῇ 3 τόμῳ στήλῃ 2622-2695 τοῦ Γαλλικοῦ Dictionnaire d'archéolog. chretienne (ἐνθα εὐρίσκεται καὶ λεπτομερὴς βιβλιογραφία) καὶ τὸ ἄρθρον Constantinus τοῦ BENJAMIN παρὰ Pauly-Wissowa. Ἰδιαιτέρως πρβλ. MOMMSEN, ἐν Hermes, 32, σ. 44 καὶ 36, σ. 605. ED. SCHWARTZ ἐν Nachricht. der Gött. Ges. der Wiss., 1904, σ. 540 ἐξ. Πρὸς τούτοις ἰδὲ καὶ Comptes rendus de l'Académie des Inscript. 'Ιούν. 1906, σ. 231 ἐξ., O. SBECK, Gesch. des Untergangs der antiken Welt, I, σ. 166 ἐξ. καὶ 183. καὶ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ, Kaiser Licinius, ἐν Μονάχῳ, 1884, σ. 66.

θρησκεία τὴν Εἰδωλολατρείαν, ὅτε ἡ ἀντίδρασις αὐτῆς θὰ ἦτο μεγαλύτερα. Ἡ ἐπίπλαστος φιλία ὅμως τῶν συγγενῶν δὲν κατίσχυσεν ἐπὶ πολὺ τῶν φιλοδοξιῶν τῶν. Περιῆλθον εἰς σύγκρουσιν καὶ ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους. Ἀφορμὴν ἔδωκε πιθανῶς τὸ ζήτημα τοῦ Βασιτιανοῦ, τὸν ὁποῖον ὁ Κωνσταντῖνος ἤθελε νὰ ἐνσφηνώσῃ ὡς αὐτοκράτορα ἢ συνάρχοντα Ἰταλίας καὶ Ἰλλυρίας, διὰ νὰ χωρίσῃ καὶ ἐξασφαλίσῃ Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν. Τὸ ὅτι ὁ Λικίνιος κατεῖχε τὴν Ἰλλυρίαν δυναμένην νὰ χαρακτηρισθῇ ὑπὸ στρατιωτικὴν ἐποψιν ὡς ὁ πυρὴν τοῦ βλαύοντος Κράτους, ἦτο διὰ τὸν Κωνσταντῖνον πηγὴ διαρκoῦς ἀνησυχίας καὶ φόβου. Ὁ Λικίνιος διὰ ἐπιβουλῆς ἐμεταίωσε τὸ σχέδιον. Ἡ πρώτη μάχη ἔγινε τῇ 8ῃ Ὀκτωβρίου 314 παρὰ τὴν Κίβαλιν τῆς κάτω Παννονίας (τὸ σημερινὸν Vincovce τῆς Σλαβονίας ἐν τῇ Γιουγκοσλαβίᾳ) ἐνίκησε δὲ μόλις καὶ μετὰ βίας ὁ καὶ προσωπικῶς ἀνδρείως πολεμήσας Κωνσταντῖνος τὸν Λικίνιον τραπέντα μὲν εἰς φυγὴν ἀλλὰ διὰ συλλογὴν νέων δυνάμεων καὶ νέαν ἀντίστασιν. Τὸν Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους συνήφθη νέα κρατερὰ μάχη ἐν τῷ Campus Mardiensis ἢ Iarbiensis πλησίον τῆς Ἀδριανουπόλεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνίκησε μὲν πάλιν ὁ Κωνσταντῖνος ἀλλὰ προῶρως σπεύδων εἰς καταδίωξιν τῶν ἡττηθέντων διέτρεξε μέγαν κίνδυνον κυκλώσεως ὑπὸ τοῦ Λικινίου καὶ Οὐάλεντος. Εὐπρόσδεκτος μετὰ τὰ τοιαῦτα γεγονότα ὑπῆρξεν ἡ αἴτησις τοῦ Λικινίου περὶ εἰρήνης (Exc. Vales. 18: Mestrianus legatus pacem petiit, Licinio postulante et pollicente se imperata facturum). Ὁ Λικίνιος διετήρησε τὴν Ἀνατολικὴν Ἀσίαν, Θράκην καὶ Αἴγυπτον, ὁ δὲ Κωνσταντῖνος προσέλαβε τὴν Παννονίαν, Ἰλλυρίαν, Μακεδονίαν καὶ Ἑλλάδα. Κοινὴ τῶν δύο αὐτοκρατόρων προκήρυξις τῆς 1ης Ἰανουαρίου τοῦ 315 διεπίστωσεν εἰς τοὺς λαοὺς τῶν τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης. Διήλθον ἔπειτα ὀκτὼ σχεδὸν ἔτη σχετικῆς ἡσυχίας, καθ' ἃ ὁ Κωνσταντῖνος συνετέλεσε πολλὰς ἐκπολιτιστικὰς μεταρρυθμίσεις ἐν τῷ κράτει τοῦ αὐξάνων πάντοτε τὴν δυνάμιν του καὶ λαμβάνων ἰσχυρὰ μέτρα κατὰ τῶν βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν. Δὲς ἐώρτασε τὰ decennalia τῆς ἀρχῆς του. Προληπτικῶς τῇ 25 Ἰουλίου 315 καὶ εἶτα πάλιν τῇ 25 Ἰουλίου 316. Τὸ 322 ὅμως σημειοῖ σπουδαῖον καὶ τελικὸν δύναται τις νὰ εἴπῃ σταθμὸν εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο αὐτοκρατόρων. Ποία ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τῆς συγκρούσεως τῶν δὲν εἶναι γνωστόν¹. Αἱ χριστιανικαὶ πηγαὶ παραδίδουσιν ὡς ἀφορμὴν τοὺς διωγμοὺς τοῦ Λικινίου κατὰ τῶν Χριστιανῶν, οἵτινες κυρίως ἐπετάθησαν ἀπὸ τοῦ 321, τὰ Excerpta Valesiana ὅμως (§ 20) ἀποδίδουσι τὸν πόλεμον εἰς τὸ ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος ἀποκρούων ἐπιδρομὰς τῶν Γότθων παρεβίασε τὰ σύνορα τοῦ Λικινίου, τοῦτο δὲ θεωρήσας οὗτος προσβολὴν ἐκήρυξε κατ' ἐκείνου τὸν πόλεμον. (Ζώσιμ. Β, 21. Exc. Vales. 5, 21). Ὁ Κωνσταντῖνος ὅμως vir ingens et omnia efficere nitens, quae

¹ πρβλ. HERMANN SCHILLER, Geschichte der römischen Kaiserzeit, 2, ἐν Γόττ, 1887, σ. 193 καὶ E. STEIN, Geschichte des spätromischen Reiches, 1, ἐν Βιέννῃ, 1928, σ. 159.

animo praeparasset (Εὐτροπ.) σπεύδων πρὸς τὴν μονοκρατορίαν καὶ βλέπων ὅτι ἀργὰ ἢ γρήγορα τὰ πράγματα ὠθοῦσιν αὐτὸν εἰς τὴν τελειωτικὴν κρίσιν τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ πρὸς τὸν Λικίνιον, πιθανὸν νὰ μὴ ἐπολυπραγμόνησῃ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐξεύρεσιν τυπικῆς αἰτίας τοῦ ἀγῶνος τούτου. Ὁ Λικίνιος καὶ κατὰ τὴν νέαν σύγκρουσιν ἡττήθη ἐπανειλημμένως, ὁριστικῶς δὲ περὶ τὴν Χρυσόπολιν τῆς Βιθυνίας τὸ ἐπίνειον τῆς Χαλκηδόνος, τῇ 18 ἢ 20 Σεπτεμβρίου 324¹, ὁπόθεν κατέφυγεν εἰς τὴν πλησίον κειμένην Νικομήδειαν. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ καταφθάνει καὶ πολιορκεῖ αὐτὸν ὁ Κωνσταντῖνος. Οὐδεμίαν σωτηρίαν βλέπων παραδίδεται εἰς τὸν ἔλεον τοῦ νικητοῦ, ὁ ὁποῖος χαριζόμενος πάντως εἰς τὴν ἀδελφὴν του καὶ παραδίδει τοὺς γογγυσμοὺς τοῦ στρατοῦ του περιορίζεται μόνον εἰς τὸ νὰ ἀποστείλῃ αὐτὸν εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν διὰ νὰ ἐγκαταδιώσῃ ἐκεῖ. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον φαίνεται («βραχὺν διαλιπὼν [ὁ Κ.] χρόνον χάριν εὐπρεπείας» λέγει ὁ Ζώσιμος, Β' 28, 1-3, ὁ ὁποῖος καὶ πικρῶς παρατηρεῖ ὅτι «μετ' οὐ πολὺ τοὺς ὅρκους ἐπάτησεν, ἣν γὰρ τοῦτο αὐτῷ σύνηθες») ὅτι ἡλλαξε γνώμην καὶ διετάξε καὶ ἐφρονεύθη ἐκεῖ τῷ 325².

Ἄς μοι ἐπιτραπῇ νὰ ἐνδιατρίψω ἐνταῦθα καὶ νὰ διαφωτίσω ἐπὶ τῇ βάσει καὶ τῶν σπουδαιότερων ἐργασιῶν τῶν νεωτέρων ἐρευνητῶν, ἀλλὰ πρὸ παντὸς τῶν ἐλληνικῶν καὶ λατινικῶν πηγῶν, αἵτινες εἶναι μὲν πολλαὶ ἀλλὰ καὶ λίαν συγκεχυμέναι, δύο σημεῖα τῆς ἱστορίας Λικινίου καὶ Κωνσταντίνου. Πρῶτον μὲν τὸ ζήτημα τῶν ἐν τῇ ἀρχῇ βλέψεων καὶ ἀμοιβαίων σχέσεων, ἐξ ὧν ἐπὶ τέλους προέκυψε καὶ ὁ θάνατος τοῦ πρώτου, καὶ δευτέρον πόθεν ἔχει τὴν ἀρχὴν ἡ παροιμιώδης, ὡς εἶδομεν, ἀγριότης τοῦ Λικινίου καὶ τίνες οἱ ἀνάδοχοι τῆς παροιμίας ταύτης.

Πολλοὶ τῶν παλαιῶν συγγραφέων παραδίδουσιν ὅτι ὁ Λικίνιος μένων ἐν Θεσσαλονικῇ ἤρξατο πάλιν κακὰ κατὰ τοῦ Κωνσταντίνου μηχανώμενος καὶ σκευωρῶν, ἀφοῦ ὡς γενικὸς χαρακτηρισμὸς τῆς πολιτείας του πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον λέγεται ὑπὸ τοῦ Εὐσεβίου (ἐν τῷ βίῳ Κωνσταντ., 1, κεφ. 50, ἐκδ. Heikel) ὅτι «ὡς ἐπὶ τοῖς πρώτοις ἡλίσκετο ἐπὶ δευτέρας ἀπάτας ἐχώρει».

¹ Ὡς ἔτος τῆς τελειωτικῆς συγκρούσεως Κωνσταντίνου καὶ Λικινίου ἔθεωρετο ἄλλοτε ὑπὸ σπουδαίων ἐρευνητῶν (TILLEMONT, MOMMSEN ἐν *Hermes*, 32, σ. 538, 33, σ. 545, DURUY, E. SCHWARTZ *Gött. Nachr.*, 1904, σ. 542 ἐξ., καὶ ἄλλων) τὸ 323. Ὁ SEECK ὑποστήριξε τὸ 324 (πρβλ. τὸν *Anhang* εἰς τὸν 1 τόμ. σ. 511), τοῦτο δέ, παρὰ τὰς ἀντιρρήσεις τοῦ Mommsen, ἀπέδειξαν ἡρῶν ὀρθὸν καὶ εὐρήματα παπύρων πρβλ. κυρίως P. JOURGUET, *En quelle année finit la guerre entre C et L.* ἐν τοῖς *Comptes rendus de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres*, 1906, σ. 231 ἐξ. καὶ E. PEARS, *The Engl. Historical Review*, 1909, 24 σ. 1-17. Χρονολογικὰς καὶ ἄλλας εἰδήσεις βλέπε καὶ παρὰ OTTO SEECK, *Regesten der Kaiser und Päpste* (311-476 μ. Χ.) εἰς τὰς σχετικὰς χρονολογίας.

² Τὸ ἔτος τοῦ θανάτου του γνωρίζομεν οὕτω ἀκριβῶς· τὸ ἀκριβὲς ἔτος τῆς γεννήσεώς του (250 μ. Χρ.) δὲν εἶναι γνωστόν. Ὁ ΕΥΣΕΒΙΟΣ, *Ε' Ι.*, 10, 8, 13, καλεῖ αὐτὸν *ἑξατοόγηρον* πρβλ. καὶ GÖRRES ἐν *Philologus*, 36, 1876-77, σ. 622-627 (καὶ ANTONIADES *ἐ. ἀ.*, σ. 40).

Ἀναφέρω συντόμως ἐνταῦθα πῶς αἱ κυριώταται τῶν πηγῶν, ἃς ἔχομεν, (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ ἀλλήλων ἐξαρτώμεναι) ἀναφέρουσι καὶ δικαιολογοῦσι τὴν θανάτωσιν τοῦ Λικινίου. Ὁ Εὐσέβιος παραδίδει ὅλως ἀορίστως (β. Κωνστ., 2, 18) «εἶτα αὐτὸν τὸν θεομιστῆ (Λ.) κᾶπειτα τοὺς ἀμφ' αὐτὸν νόμῳ πολέμου διακρίνας τῇ πρεπούσῃ παρεδίδου τιμωρίᾳ, ἀπήγοντό τ' αὐτῷ τυράννῳ καὶ ἀπώλλυντο τὴν προσήκουσαν ὑπέχοντες δίκην οἱ τῆς θεομαχίας σύμβουλοι». Ὁ συνεχιστὴς τοῦ Εὐσεβίου, ἀλλὰ τούτου εἰλικρινέστερος καὶ κριτικώτερος Σωκράτης (κεφ. γ'. καὶ δ'.) λέγει λεπτομερέστερον ὅτι ὁ Λικίνιος «πρὸ ὀλίγου ἡσυχάσας, ὕστερον βαρβάρους τινὰς συναγαγὼν ἀναμαχέσασθαι τὴν ἡτταν ἐσπούδαζε· τοῦτο γνοὺς ὁ βασιλεὺς ἀναιρεθῆναι αὐτὸν προσέταξε· καὶ κελεύσαντος αὐτοῦ ἀνῆρέθη». Ὁ Σωζομενὸς παρατηρεῖ ἀπλῶς (Α', κεφ. 8 στήλ. 876 Migne) ὅτι «ἐπολέμησαν (ἐν Βιθυνίᾳ) πρὸς ἀλλήλους, Λικινίος τε καὶ Κωνσταντῖνος. Τοσαύτῃ δὲ θείᾳ ροπῇ ἐχρήσατο Κ. ὡς κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν κρατῆσαι τῶν ἐναντίων· ἀποδαλόντα δὲ Λ. τὸ πεζὸν καὶ τὸ ναυτικόν, ἑαυτὸν ἐν Νικομηδείᾳ προδοῦναι, καὶ ἰδιώτην ἐπὶ τινὰ χρόνον διαγαγεῖν ἐν Θεσσαλονίκῃ κἀκεῖσε ἀναιρεθῆναι. Ἄνδρα τὰ πρῶτα τῆς ἡγεμονίας, ἐν πολέμοις καὶ τοῖς ἄλλοις εὐδοκιμώτατον γενόμενον». Καὶ ὁ Γεώργιος Μοναχός, σ. 501 (ἐκδ. de Boor), ὅτι «πάλιν δὲ νεωτερίζοντος αὐτοῦ καὶ ὅπλων ἀπτομένου προστάξαντος Κωνσταντίνου ἀνῆρέθη». Ὁ Θεοφάνης (1, 20) ἀντλῶν ἐκ τοῦ Σωκράτους λέγει ὅτι «βαρβάρους μισθωσάμενος νεωτερίζειν ἤμελλεν· τοῦτο προγνοὺς ὁ πρῶτος Κωνσταντῖνος διὰ ξίφους τοῦτον ἀποτιμηθῆναι ἐκέλευσεν». Ὁ Θεοδ. Μελιτηνὸς (σ. 61, ἐκδ. Tafel) ὅτι «τὸ ζῆν χαρίζεται (ὁ Κ.) ἐν ἰδιωτικῷ σχήματι αἰρετισαμένου Λικινίου ἀπελθεῖν ἐν Θεσσαλονίκῃ. Κἀκεῖσε ταραχὰς ποιήσας ἀνῆρέθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ». Ἐκτενέστερος πάντων καὶ πλουσιώτερος εἰς λεπτομερείας εἶναι ὁ πολὺ μεταγενέστερος Ζωναρᾶς. Οὗτος παραδίδει, 13, κεφ. α', ὅτι ὁ Λικίνιος ἡττηθεὶς τελειωτικῶς διέτριβεν ἰδιωτεύων καὶ ἐν σχήματι ἰδιωτικῷ (ὡς ἀπλοῦς λοιπὸν πολίτης, ὡς λέγεται σήμερον) ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἀλλ' ὅτι οἱ στρατιῶται ἡτιῶντο «τὸ σφῆσθαι τὸν Λικ. ἄπιστον φανέντα πολλάκις καὶ παραβάτην τῶν συνθηκῶν». Ἀνετέθη λοιπὸν ἡ περὶ τούτων βουλὴ δι' ἐπιστολῆς τοῦ Κωνσταντίνου εἰς αὐτὴν τὴν Σύγκλητον. Αὕτη δὲ ἐνδῶσασα εἰς τὴν ἀπαίτησιν τῶν στρατιωτῶν ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς τὸν φόνον τοῦ Λικ. ἐν Θεσσαλονίκῃ ἢ πλησίον πού τῶν Σερρῶν. Ἡ δευτέρα παραλλαγὴ περὶ τοῦ φόνου τοῦ Λικ. κατὰ τὸν αὐτὸν Ζωναρᾶν εἶναι ὅτι ὁ Λικίνιος οὐδὲ ἐν Θεσσαλονίκῃ διατρίβων ἠρέμει ἀλλ' ἐμελέτα τυραννίδα. «Τοῦτο γνοὺς ὁ βασιλεὺς Κωνστ. ἔστειλε τοὺς αὐτὸν ἀναιρήσοντας». Ὁ Εὐτρόπιος, Brev. X, κεφ. 6, λέγει σαφῶς ὅτι *victus apud Nicomediam se dedit et contra religionem sacramenti Thessalonicae privatus occisus est*. Τέλος τὰ Excerpta Vales. § 29 *Ne iterum (ὁ Λικ.) depositam purpuram in perniciem rei publicae sumeret, tumultu militari exigentibus in Thessalonica iussit (ὁ Κωνστ.) occidi*».

Δύναται τις νὰ ἀμφιβάλλῃ ἂν ὁ Λικίνιος οὕτω τεταπεινωμένος μετὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους ἤττας καὶ τὴν ἐγκάθειρξίν του, οὕτως εἶπειν, ἐν Θεσσαλονίκῃ, εἶχε διὰ θεσιν νὰ ὑποκινῇ ἀσκόπους ταραχάς, καὶ δὲν θὰ ἦτο εὐχαριστημένος πλέον ἐὰν καὶ τὴν ζωὴν του μόνον θὰ ἠδύνατο νὰ σώσῃ. Φαίνεται δ' ὅμως ὅτι οὗτος ἦτο καὶ ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ ἐπίφοβον ἐμπόδιον εἰς τὰ σχέδια τοῦ Κωνσταντίνου. Εἶναι χρόνοι καθ' οὓς οἱ φόνοι καὶ αἱ δολοφονίαι τῶν συναρχόντων εἶναι ἔργον ἀτιμώρητον καὶ ἔργον προνοίας. Εἶναι γνωστόν, καὶ τοῦτο ἦτο καὶ τότε οὐχὶ ἄγνωστον, ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος μετὰ τὸ 314 ἐπεδίωκε διὰ πολλοὺς λόγους (περὶ ὧν κατωτέρω) παντὶ τρόπῳ τὴν μονοκρατορίαν. Μετὰ τὴν νίκην του ἐν Χρυσόπολει εἶχε κατὰ βάθος ἀποφασίσαι πλέον τὴν τύχην τοῦ γαμβροῦ του καὶ ἡ ἀναβολὴ τῆς θανατώσεώς του θὰ ἐγένετο, ὥς ἐλέχθη, ἔνεκα τῶν ἱκεσιῶν τῆς ἀδελφῆς του. Τὴν εὐκολον ταύτην εἰκασίαν διαπιστοῦσι καὶ τὰ Excerpta Valesiana § 28 καὶ λεπτομερέστερον ὁ Ζωναρᾶς (ΙΓ, α') ὁ ὁποῖος μάλιστα ἀναφέρει δύο ἱκετευτικὰς συγχωρήσεως πρεσβείας τῆς Κωνσταντίας πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον. Ἐπειράθη φαίνεται καὶ μετὰ τὴν παρὰ τὴν Χρυσόπολιν ἤτταν τοῦ Λικ. νὰ πείσῃ τὸν Κ. «τηρηθῆναι τῷ Λικ. τὴν ἀρχὴν» ἀλλ' ὅμως ἡ Κωνσταντία «οὐκ ἔσχηκε πρὸς τοῦτο τὸν ἀδελφὸν κατανεύοντα» ἀλλὰ μόνον «περὶ τῆς Λικ. σωτηρίας ἔπεισε τὸν ἐμαίμονα». Ὁ Εὐσέβιος, εἰδομεν, σιγᾷ περὶ τούτων. Καίπερ προστατευόμενος αὐτῆς ὧν¹ ἄπαξ μόνον εἶδον νὰ ἀναφέρῃ αὐτὴν καὶ δὴ ἐν τῷ βίῳ Κωνστ. 4, 38, ἐκεῖ ἐνθα κάμνει λόγον περὶ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ πόλεως Κωνσταντίας, ἣτις «ἀπεφάνη μὲν πόλις, ὃ μὴ πρότερον ἦν, ἡμειψε δὲ τὴν προσηγορίαν ἐπωνύμῳ κρείττονι θεοσεβοῦς ἀδελφῆς βασιλέως².

Κυμαινομένη λοιπὸν ἡ Κωνσταντία μεταξὺ ἀδελφοῦ μεγαλοφυοῦς καὶ πανισχύρου ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ συζύγου ἐπίσης ὑπερόχου διωκομένου δὲ καὶ διὰ τοῦτο, διόλου παράδοξον, βυρσοδομοῦντος, θὰ ἐπάλαιε μέγαν ψυχικὸν ἀγῶνα ἐν τῇ ἀφοσιώσει τῆς πρὸς τὸν σύζυγον καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ τῆς πρὸς τὸν ἀδελφόν.

Ἄς ἐξετάσωμεν τώρα μετὰ τὴν κεφαλαιώδη ταύτην ἐπισκόπησιν τῶν σχέσεων Κωνσταντίνου καὶ Λικινίου τὸ ἕτερον ζήτημα, εἰς τί δηλ. συνίστατο αὕτη ἡ παροϊμιώδης ἀγριότης τοῦ Λικινίου, ἔνεκα τῆς ὁποίας καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομά του ἀπέδῃ ταυτόσημον πρὸς τὸ σκληρὸς καὶ ἄγριος³.

¹ Πρὸς Κ. MÜLLER, Kirchengeschichte, ἐκδ. Β', 1, σ. 380 καὶ σημ. 1, καὶ W. MOELLER-SCHUBERT, 1, 1902, σ. 419.

² Τὸ «θεοσεβοῦς» ὡς κεῖται, πιθανῶς ἐπίτηδες, δύναται νὰ ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν Κωνσταντίαν καὶ εἰς τὸν Κωνσταντῖνον.

³ Ἡ φράσις Λικινίου ἀγριώτερος, ἡ ὁποία πάντως θὰ ἐλέγετο κατὰ ταῦτα, ὑπενθυμίζει ἡμᾶς τὰς παλαιὰς ἐκείνας φράσεις πρεσβύτερος (ἢ ἀρχαιότερος) Κρόνου (ΑΡΙΣΤΟΦ., Ὀρν. 469, ΠΛΑΤ. Συμπ. 195, β. Πολυδ. Β' 16 κέξ. Κρόνους καθ' ὅλου εἶπειν ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τοὺς ἀρχαιοτρόπους

Ἡ περὶ τὸν Κωνσταντῖνον διαχυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας αἴγλη καὶ δόξα ὥς προστατεύσαντα τὸν Χριστιανισμόν — παλαίοντα ἀληθῶς τότε μέγαν ἀγῶνα — συνετέλεσεν ἀναμφιδόλως, ἵνα παρὰ πολλοῖς τῶν συγχρόνων καὶ τῶν μεταγενεστέρων συγγραφέων τῶν χρόνων ἐκείνων τὸ ὄνομα τοῦ Λικινίου (*vir egregius* Εὐτροπ. Χ, 6) πολλαχῶς ὑποτιμηθῇ, περιφρονηθῇ καὶ διασυρθῇ. Κρίνω ἄξιον νὰ παρενθέσω

ἢ ἀρχαιοπνεῖς), *εὐγενέστερος Κόδρου* (Σουῖδ.), *Ἰαλέμου ψυχρότερος* «παροιμία ὡς εἰ τις εἴποι γυμνότερος τοῦ κακοδαίμονος» (Paroem. Gr. ἐκδ. LEUTSCH καὶ SCHNEIDEWIN, 1, σ. 95, πρβλ. καὶ ΕΥΣΤΑΘΙΟΝ 636, 60, ΣΟΥΪΔΑΝ καὶ ΗΣΥΧΙΟΝ), *Κοροῖβου ἡλιθιώτερος* «τοῦτον ἀναίσθητόν φασι γέγονε, ὡς τὰ κύματα τῆς θαλάσσης ἀριθμεῖν» (Paroem. κτλ. ε. ἀν. σ. 101' ἰδὲ καὶ ΕΥΣΤΑΘΙΟΝ, 1669, 46, καὶ *κανθόρου σοφώτερος* «ἐπὶ τῶν πονηρῶν καὶ κακουργῶν» Ζηνοβ., 4, 65. Γνωστὸν πρὸς τοῦτοις εἶναι ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν *Ναρκίσσους* «τοὺς ἀμύθητον κάλλος ἔχοντας». (ΕΥΣΤΑΘ. 266, 7), *Σαρδανάπαλλους* τοὺς τρυφηλοὺς, τοὺς «ἀπάσης ἀκαλοσύνης καὶ τρυφῆς δούλους» ΗΣΥΧ., *Κροίσους* τοὺς πλουσίους (ΛΟΥΚ., Ἀχιλλ. Τάτ. Ἑρωτικ. 6, 12), *Τίμωνας*, τοὺς μισανθρώπους, ἀπὸ τοῦ Τίμωνος «τοῦ μισούντος πάντας ἅμα θεοὺς καὶ ἀνθρώπους» (ΛΟΥΚ. Τίμ. κφλ. 34), διὸ καὶ ὁ Προμηθεὺς καλεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφ., Ὀρν. 1549, *Τίμων καθαρός*, ὡς μισῶν τοὺς θεοὺς. Ἡ δὲ φράσις *ζῶ Τίμωνος βίον* ἐσημείωνε ζῆν μακρὰν τῶν οἰκείων καὶ φίλων, κα πολυθρύλητον ἦτο τὸ *Τιμώνειον* τοῦ Ἀντωνίου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ (ΣΤΡΑΒ. 794). Μνημονευτέον πρὸς τοῦτοις ὅτι οἱ παλαιοὶ τοὺς μοχθηροὺς τὸ ἦθος ἀνθρώπους ἐκάλουν *Φρυγῶνας* («Φρυγῶνας ἄλλος» παρ' ΑΡΙΣΤΟΦ. Θεσμοφ. 861 ἐνθα ἰδὲ Blaydes), *Εὐρυβάτας* δὲ (ἢ *Εὐρυβάτους*) τοὺς πονηροὺς (καὶ ἐκ τούτου ρῆμα *εὐρυβατεύεσθαι* ΕΥΣΤΑΘ. 1864, 10, ΣΟΥΪΔ. καὶ ΗΣΥΧ.) καὶ *Ἰκκους* τοὺς ἀθλητὰς ἢ τοὺς ἀπερίττους δειπνούντας (ΕΥΣΤΑΘ. εἰς Διον. Περιηγ. 376 πρβλ. καὶ WILH. SCHULZE, Quaest. Ep. 80 σημ. 3). Σημειώτέον πρὸς τοῦτοις ὅτι *Μόλωνες* ἐκαλοῦντο οἱ πανύψηλοι τὸ ἀνάστημα, οἱ πολυμεγέθεις, (κατὰ τὸν Εὐστάθ. 1834, 27) πρβλ. ΑΡΙΣΤΟΦ. Βατραχ. 55 (ἐνθα λέγεται εἰρωνικῶς) καὶ τὴν εἰς τὸν στίχον σημείωσιν τοῦ Blaydes (σελ. 200), καὶ *Τήλεφοι* οἱ ἀθηφάγοι ἢ πολυφάγοι («θεῖναι δ' ἄφρωνος Τήλεφος» Ἀλεξίς παρ' Ἀθηναίῳ 10, 421 d). Περὶ σοφωτάτου ἀνθρώπου ἐλέγετο *ἄνθρωπος Θαλῆς* (Ἀριστοφ. Ὀρν. 1009 καὶ Νεφέλ. 180). Κωμικῶς δὲ μόνον εἶναι γνωστὰ τὰ *Υπερθεμιστοκλῆς* καὶ *Υπερπερικλῆς*. Ὁ Εὐστάθ., 353, 14, παραδίδει ὅτι καὶ *Ἰδας* ἐκάλουν τὰ ὑψηλὰ ὄρη ἀπὸ τῆς ἐν Κρήτῃ Ἰδῆς. (πρβλ. ἐκεῖ καὶ τὰ περὶ τοῦ Ἀχελφίου καὶ Ὠκεανοῦ λεγόμενα).

Καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἑλληνικῇ εὗρίσκεται τοιαύτη μεταφορικὴ χρῆσις κυρίων ὀνομάτων, εἰλημμένων πρὸ πάντων ἐκ τῆς Γραφῆς ἢ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας. Οὕτω παραδ. χάριν *Εὐα* καλεῖται ἡ πονηρὰ ἢ δολία γυνή, *Καῖς* ὁ κακόψυχος καὶ μοχθηρὸς ἄνθρωπος, *Δαλιδᾶ* ἡ σκληρὰ καὶ δολία γυνή, *Ἰούδας* ἢ *Πιλᾶτος* ὁ βασιανίζων ἢ τυραννῶν τινα, *Καῖάφας* ὁ αἰσχροκερδὴς καὶ ἄδικος καὶ *Ἀρσιος* (ἐν Μαδύτῳ) ὁ ἄπιστος καὶ ἄσπλαχνος. *Θεωνᾶς* ὁ ἄπιστος ἢ ἄδικος (Οἰνότης τοῦ Πόντου Μαδύτῳ) ἢ ὁ λίαν ἄτακτος (Σάμφ), *Σαρδανάπαλος* ὁ ἄστατος (ἐν Μεσσηνίᾳ) ἢ ἀκατάστατος καὶ σπάταλος (ἐν Αἰγίῳ) (πρβλ. καὶ τὸ ἐν ἀρχῇ χωρίον τοῦ Εὐσταθίου). Ἐν Σύμῃ θεωρεῖται μεγάλη βδρις ἢ προσωφυμία *Γερώδης* (Ἡρώδης). Πρβλ. καὶ Φ. ΚΟΥΚΟΥΛΕ, Διὰ τῆς Ἑλλ. Ἱστορ. καὶ τοῦ Ἑλλ. βίου, Ἀθῆναι, 1922, σ. 27. Περὶ Ἑθνικῶν Ὑδρεων ἔγραψεν ὁ μακαρίτης ΣΠ. ΛΑΜΠΡΟΣ ἐν τῇ Ἑστία τοῦ 1895, ἧτις διατριβὴ ἀνετυπώθη εἰς τὰς *Μικτὰς Σελίδας*, Ἀθῆναι, 1905, σ. 801-29, καὶ ὁ ΛΘΑΝ ΜΠΟΥΤΟΥΡΑΣ, Neugriechische Spottnamen und Schimpfwörter ἐν *Zeit. des Verein für Volkskunde*, 1914, σ. 162-175, συμπληρῶν τὰ τοῦ Λάμπρου.

ἐνταῦθα τὸν σύντομον χαρακτηρισμὸν τοῦ Λικίνιου ὑπὸ νεωτέρου ἱστορικοῦ τοῦ Hermann Schiller (ἐνθ. ἀν. σ. 195) «ὁ Λικίνιος ὑπῆρξεν ἐμπαθὴς ἄνθρωπος ἀπλοῦ καὶ ἀπερίττου νοῦ, ἐχθρὸς πάσης συγγραφικῆς ἐργασίας καὶ τῶν δικηγορικῶν τεχνασμάτων, ἀλλὰ δόκιμος στρατιώτης, ἐπιβάλλων εἰς τὸν στρατὸν πειθαρχίαν καὶ τάξιν, αὐστηρῶς κολάζων πάσας τὰς ὑπερβασίας καὶ τὴν καταπιεζομένην γεωργίαν ἐπιδιώκων μὲ πάντα τρόπον νὰ βοηθήσῃ καὶ προαγάγῃ. Τὰς ἀνατολικὰς συνηθείας τῶν εὐνούχων καὶ δούλων ἐμίσει, καὶ ἐξεργάζωσεν αὐτὰς ἐκ βάθρων. Παρὰ ταῦτα ἦτο φειδωλὸς, ἴσως πλεονέκτης, καὶ ἐφειδωλεύετο τὰ μέσα ἃ διέθετε, προφανῶς διὰ νὰ κατορθώσῃ ἀνωτέρους σκοπούς»¹. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ πρεσβύτερος πλέον Λικίνιος, ἔξοχος κατ' οὐσίαν στρατηγός, μαθητὴς τοῦ Πρόβου καὶ τοῦ Διοκλητιανοῦ, ἀγωνιζόμενος δύσκολον ἀγῶνα πρὸς τὸν μεγαλοφυῆ καὶ πανοῦργον αὐτοκράτορα καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κατισχύσῃ τούτου, ἐξέσπασε (ἀποθανόντος καὶ τοῦ συνδέοντος ἀμφοτέρους τοὺς νικηφόρους συναυτοκράτορας Μαξιμίνου) μετὰ τὰς δύο πρώτας ἡττας του, κ. ῥίως τῇ 319 τὸ πρῶτον, μετὰ δὲ τὸ 321 φανερά πλέον, εἰς τοὺς Χριστιανούς, τοὺς προστατευομένους καὶ φίλους τοῦ Κωνσταντίνου, ἃν καὶ εἶχε παραχωρήσει εἰς αὐτούς τε καὶ εἰς τοὺς εἰδωλολάτρας ἀνεξιθρησκίαν. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι εἰς τὸν πόλεμον Μαξιμίνου καὶ Λικίνιου, ὁ πρῶτος μετὰ τὴν ἡττάν του (30 Ἀπρίλ. 303) ἐφόνευσεν ὅλους τοὺς ἱερεῖς καὶ μάντις τοῦ στρατοῦ του, οἱ ὅποιοι εἶχαν προείπει εἰς αὐτόν, ὀδηγοῦντα πολυαριθμότερον στρατόν, τὴν νίκην, ἐζήτησε δὲ νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν θεὸν τῶν Χριστιανῶν, ἀνανεῶν καὶ ἐγκρίνων τὰ περὶ ἀνεξιθρησκίας ἐδικτά του. Τὸν θεὸν τῶν Χριστιανῶν ἐνόμιζε προστάτην τοῦ νικητοῦ Λικίνιου, τοῦ ἤδη κηδεστοῦ τοῦ Κωνσταντίνου (ΕΓΣΕΒ. Ἑκκλ. Ἰστ. 10, 8). Διὰ τῆς νίκης ταύτης ὁ Λικίνιος γίνεται μονοκράτωρ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὡς ἤδη ἐν τῇ Δύσει ἦτο «μόναρχος» ὁ Κωνσταντίνος. Τὸ κατὰ τῶν Χριστιανῶν μίσος του δύναται εὐκόλως νὰ ἐρμηνευθῇ. Ὁ Λικίνιος ἦτο κατὰ βάθος πρὸς τε τὴν Εἰδωλολατρείαν καὶ πρὸς τὸν Χριστιανισμόν τελείως ἀδιάφορος. Τὸ μῖσος μόνον τὸ ὁποῖον ἔτρεφε κατὰ τοῦ Κωνσταντίνου μετέφερε καὶ κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ἤθελε πρὸς τούτοις πάντως καὶ νὰ προσελκύσῃ πρὸς ἑαυτὸν τοὺς εἰδωλολάτρας ἢ ἐθνικοὺς τοῦ κράτους, οἵτινες ἀπετέλουν τὸν σεβαστὸν ἀριθμὸν τῶν 70-80 ἑκατομμυρίων, τουτέστιν ἦσαν τὰ δύο τρίτα τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τοῦ Κράτους². Προέκειτο πλέον περὶ τῆς κατισχύσεως τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ συναπέφερε καὶ τὴν κατισχύσιν τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης θρησκείας. Ἐπὶ τινὰ χρόνον ὁ Λικ., ἀσφαλῶς ἐκ πολιτικῶν ὁρμώμενος λόγων, ἠγνόησε τοὺς Χριστιανούς, τοὺς ἀ-

¹ Γενικώτερον χαρακτηρίζει τὸν Λικίνιον ὁ ERNST STEIN, Geschichte κτλ., σ. 145, ὡς τὸν «αἱματηρὸν φονέα τὸν παρέχοντα τὴν ἀνθρωπίνως ἀποκρουστικωτάτην φυσιογνωμίαν μεταξὺ τῶν ἡγεμόνων τῆς ἐποχῆς του».

² V. SCHULTZE, Der Untergang des Heidentums, 1, σ. 59.

χιστον μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 314, καίπερ αὐτὸς ἐξακολουθῶν νὰ λατρεύῃ τὸν Μίθραν καὶ ἄλλους ἐθνικοὺς θεοὺς¹. Θρησκεία δι' αὐτὸν τὸν εὐφυέστατον μὲν πάντῃ δ' ὅμως ἀμόρφωτον, ἦτο ἡ στρατιωτικὴ τέχνη, εἰς ἣν ἐλλείψει ἄλλου εὐγενεστέρου ἰδεώδους ἀφιερῶθη ψυχῇ καὶ σώματι. Ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν ἦτο βεβαίως ἄριστος καιροσκοπός, ἐπαμφοτερίζων καὶ ὑποκρινόμενος συχνότατα², παρατηρῶν μακρόθεν τὴν διεξαγομένην πάλιν θρησκείας μακραίωνος, πρὸς νέαν καὶ ζωηράν θρησκείαν, ἀγωνιζομένην πρὸς τὴν ἀντίπαλον ἰσχυρῶς καὶ σὺν τῷ χρόνῳ κατισχύουσαν, βραδέως μὲν ἀλλὰ πάντοτε ἀσφαλῶς. Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ὑπὸ ἔποψιν καιροσκοπικῆς πολιτικῆς ἦτο τεχνίτης πολὺ ἀνώτερος τοῦ Λικίνιου. Κατὰ τὴν δευτέραν τὸν Νοεμβρ. τοῦ 314 σύγκρουσίν του πρὸς τὸν Λικίνιον παρὰ τὴν Ἀδριανούπολιν διέγνω ὅτι οὗτος ἦτο ἀκόμη πολὺ ἰσχυρὸς καὶ ἔκλεισε ταχέως εἰρήνην πρὸς αὐτὸν προτείνας εὐνοϊκοὺς ὅρους. (πρβλ. SEECK, σ. 163 ἐξ.) Ὁ Κωνσταντῖνος ἐγνώριζε νὰ προχωρῇ περιεσκεμμένως, διὸ πρὸς τε τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν ἐφαίνετο μὲν ἀμερολήπτως πολλὰκις πολιτευόμενος, πράγματι δ' ὅμως ἐκείνης μὲν βραδέως περιέκοπτε τὰ δικαιώματα, τούτου δέ, ἐπίσης βραδέως, ἠύξανεν αὐτά³.

Ἄλλ' ὁ Μ. Κωνσταντῖνος ἦτο καὶ ἀνὴρ τυχὸν ἱκανῆς παιδεύσεως⁴ βεβαίως δὲ ἀνωτέρας ἢ ὁ Λικίνιος πολιτικῆς εὐφυΐας. Παραλείπω τὰ παραδιδόμενα ὑπὸ τῶν συγγραφέων κακουργήματα ἀμφοτέρων καὶ πρὸς φίλους καὶ πρὸς οἰκείους, πρὸ τῶν ὁποίων φρίττει ὁ μελετῶν τὴν ἱστορίαν (ιδεὲ ΕΥΑΓΓ., Ἑκκλ. Ἱστορ., Γ' 40). Ἑλησμονήθησαν, διότι συνέφερε καὶ ἔπρεπε νὰ λησμονηθῶσιν. Ἡ πάλιν τῶν δύο τούτων

¹ Ὁ GÖRRES, *Licin. Chr. - Verf.*, σ. 5 ἐξ., νομίζει ὅτι τὸ πρῶτον τῷ 319 ἤρξατο ὁ Λικίνιος τοῦ διωγμοῦ κατὰ τῆς Ἑκκλησίας. Ὁ HARNACK, *Zeitschrift für Kirchengesch.*, 1876, σ. 145 ἐξ., θεωρεῖ τὸ ἔτος 316 ὡς ἀρχὴν τοῦ διωγμοῦ, ὁ δὲ HILGENFELD, *Zeitschrift für wiss. Theolog.*, 1876, σ. 161, ἀνευρίσκει τὰ πρῶτα ἔχνη κατὰ τὸ 316, πρὸς τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἀπέκλινε μετὰ ταῦτα ὁ GÖRRES, *Zeitschrift für wiss. Th.*, 1877, σ. 217 ἰδὲ καὶ 239. Σημειωτέον ὅτι ὁ HILGENFELD παραδέχεται τὴν πλ. ἢ ρ. ἔκρηξιν τοῦ διωγμοῦ μόλις κατὰ τὸ 321 ἔτος. Ἰδὲ ΕΥΣΕΒΙΟΝ, Ἑκκλ. Ἱστορ., βιβλ. 10, κεφ. 8, 10-19. Βίον Κωνσταντίνου, 1, κεφ. 52-54.

² Πρβλ. ΣΩΚΡΑΤΗΝ κεφ. γ' «Ἐπεὶ δὲ ταῦτα καὶ ἄλλα τυραννικῶς ποιῶν οὐδαμῶς Κωνσταντῖνον ἐλάνθανε ἔγνω τε ἐπὶ τούτοις χαλεπαίνοντα, πρὸς ἀπολογίαν ἐτρέπετο καὶ θεραπεύων αὐτὸν πλάστην φιλίαν ἐσπένδατο, πολλοὺς ὄρκους ὁμνῶς μηδὲν τυραννικὸν φρονήσιν ποτέ· ἅμα τε ὁμνῶς καὶ ἐπιορκῶν!»

³ Χαρακτηριστικώτατα λέγει ὁ ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΣ (Ἑκκλ. Ἱστορ., Ε' 21) ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος «τὸ μὲν τοῖς θαύμασι θύειν παντάπασιν ἀπηγόρευσε τοὺς δὲ τούτων ναοὺς οὐ κατέλυσεν ἀλλ' ἀβάτους εἶναι προσέταξεν». Ἐδαπτίσθη παρ' ὅλα τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Μοναχοῦ, 2, 525, μόλις τῷ 337, ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του, ΕΥΣΕΒ. βίος Κωνστ., 4, 61-64, μόλις δὲ τῷ 324 ἀπέθαλε φανερά τὴν εἰδωλολατρείαν. Πρβλ. καὶ ὅσα λέγει ὁ V. SCHULTZE, *Der Untergang* κτλ. 1, σ. 64.

⁴ Πρβλ. NIESE, *Grundriss* κτλ. σ. 388.

ἀνδρῶν, ἢ πρὸς στιγμὴν μόνον φανεῖσα ἰσόρροπος, διεξήχθη διὰ πάντων τῶν μέσων, ὥς ἐκ τῶν περιστάσεων δὲ καὶ σχέσεων τῶν ἀγωνιζομένων θὰ παραμείνῃ μοναδικὸν παράδειγμα ψυχολογικῆς καὶ οὐχὶ ἠθικῆς πολιτικῆς. Ὁ Λικίνιος ἠσθάνετο πρὸς τὸν μέγαν αὐτοῦ γυναικᾶδελφον¹ ἀπέχθειαν πηγάζουσιν ἐκ φθόνου καὶ ἀδυναμίας, ὁ Κωνσταντῖνος σπεύδων διὰ πολλοὺς λόγους πρὸς τὴν μονοκρατορίαν («*principatum totius orbis adfectans*» ΕΥΤΡΟΠΙΟΣ, *Breviar.* X, 5) ἰδίᾳ μετὰ τὴν φωραθείσαν ἀπιστίαν τοῦ Βασσιανοῦ καὶ τοῦ Λικινίου, ἐθεώρει οἷονδὴποτε συνάροντα ἐμπόδιόν του καὶ πάντα ὅπωςδὴποτε ὑποπτον ἐξαφανιστέον. Τὰ ἀπώτερα σχέδια τοῦ Κωνσταντίνου μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν δὲν διέγνωσε ὁ Λικίνιος². Ὁ Λικίνιος, φύσις στρατιωτικῇ ἀγρία καὶ ἐκδικητικῇ, δὲν ἠδύνατο νὰ φανῇ μετριοπαθὴς πρὸς νομιζομένους ἐχθροὺς, ὥς φίλους ἄλλου, «ἐχθροὺς ἡγεῖτο τοὺς τῷ θεοφιλεῖ καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ φίλους» (ΕΥΣΕΒΙΟΣ, β. Κωνστ., V, A', Γ'). Οὐδεμία ἀμφισβολία ὅτι προέδῃ εἰς πλείστας κατὰ τῶν Χριστιανῶν αὐθαιρεσίας καὶ εἰς διωγμὸν αὐτῶν, ὅστις ἦτο «θυρulloύμενος ἐν ταύτῳ καὶ ἀπόρρητος, ἐκρύπτετό τε τῷ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἦν φανερός» (ΣΩΚΡΑΤΗΣ, κεφ. γ'). Προέκειτο περὶ πάλης δύο πολιτικῶν κόσμων, ἦτις θὰ ἔκρινε καὶ τὴν τύχην δύο θρησκευτῶν. Καὶ ἀφοῦ ὁ ὀξυδερκέστερος Κωνσταντῖνος εἶχεν ἤδη προσεταιρισθῇ τοὺς Χριστιανούς, δὲν ὑπελείπετο εἰς τὸν Λικίνιον εἰμὴ νὰ ἔχῃ ἐξ ἀντιπαθείας μαζί του τὴν ἄλλην μερίδα, ἦτις ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐφαίνετο καὶ πολυαριθμότερα. Οἱ διωγμοὶ του, οἱ προκληθέντες καὶ ἐκ τῶν ἀρειανῶν διαστάσεων καὶ ἐρίδων (πρβλ. SWECK, σ. 168 ἐξ.), εἶχον τοῦτο τὸ χαρακτηριστικὸν ὅτι δὲν ἐγίνοντο κυρίως τόσον ἐκ κτηνῶδους τῆς ψυχῆς διαθέσεως, ὥς οἱ διωγμοὶ τοῦ Καλλιγούλα, Καρακάλλα ἢ τοῦ Ἡλιογαθάλου, ἢ δὲν ἐγίνοντο θορυβῶδως ὥς ἐπὶ Διοκλητιανοῦ, ἀλλὰ

¹ Ἡ Ἐκκλησία τὸν Κωνσταντῖνον ἀνηγόρευσε ἰσαπόστολον, «ἀποστόλων ἰσότημον. ἀπόστολον». Πότε καὶ πῶς ἐδόθη εἰς αὐτὸν ἡ ἐπωνυμία τοῦ Μεγάλου δὲν ἠδυνήθη ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἐξακριβώσω. Ἦδη ὁ ΘΕΟΦΑΝΗΣ ἀναφέρει ταύτην τὴν ἐπωνυμίαν (I, σ. 16, de Boor) «Τούτῳ τῷ ἔτει ὁ μέγας Κωνσταντῖνος» καὶ «Κ. ὁ μέγας». Πρβλ. καὶ Εὐνάπιον παρὰ Φωτ. Βιβλιοθ. σελ. 54 α στ. 8 καὶ Εὐσεβίου, Φωτ. Βιβλιοθ. σελ. 95, β, 19. Τὸ Πασχάλιον Χρονικὸν δὲν ἀναφέρει τὸν τίτλον τοῦτον. Τὸ τοῦ Εὐσεβίου (εἰς Κωνστ. Τριακονταετηρικὸς κεφ. 10) «Νικητὰ Μέγιστε Κωνσταντῖνος» δὲν πιστεύω νὰ ἔχῃ ἀκόμη σχέσιν μετὰ τὸ Μέγας. Ἐπανειλημμένως παρ' ΕΥΣΕΒΙΟΥ (β. Κ. σ. 51, 109 κτλ. ἐκδόσ. Heikel) καλεῖται Μέγιστος Σεβαστός, τὸ ὅποιον ὁμῶς εἶναι μετάφρασις τοῦ Λατινικοῦ τίτλου Pontifex maximus, τίτλου τὸν ὅποιον—ὡς μὴ συνεπαγόμενον μόνον αὐστηρῶς θεολογικὴν ἀλλὰ περιέχοντα καὶ διοικητικὴν ἔννοιαν—ἔφερε πάντοτε. Φαίνεται ὅτι καὶ δι' αὐτὸν ὡς καὶ δι' ἄλλους μεγάλους κληθέντας ὑπὸ τῆς Ἱστορίας, ἐδόθη ἡ προσωνυμία αὕτη ἀβιάστως οὕτως εἶπεῖν ὑπὸ τῆς Ἱστορίας καὶ μόνης. Ἐν τῇ νεωτέρᾳ Εὐρωπαϊκῇ Ἱστορίᾳ ὑπάρχει παράδειγμα, ἐν ᾧ ἐζητήθη ἡ ἐπιβολὴ τοῦ τίτλου τούτου, ἀλλ' οἱ ἱστορικοὶ ἀπέκρουσαν τὸ πρᾶγμα καὶ δὲν κατέσχυσαν.

² Ἰδὲ E. SCHWARTZ, Kaiser Konstantin und die christliche Kirche, ἐν Λειψίᾳ, 1913, σ. 74. Περὶ τῶν θρησκευτικῶν καθόλου δοξασίων τοῦ Μ. Κωνσταντίνου πρβλ. σ. 83-90 τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ πρώτου τόμου τοῦ Εὐσεβίου ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Πρωσικῆς Ἀκαδημίας.

μόνον ἐκ προνοίας πρὸς φιλαρχίαν καὶ πρὸς νομιζομένην ἀσφάλειαν τοῦ θρόνου, καὶ καθ' ὕπουλον τρόπον. Ἀπηγόρευσε λοιπὸν περὶ τὸ 321-2, ὁ Δικίνιος καὶ εἰς τοὺς ἐπισκόπους, οὓς ἐθεώρει ἀρχηγούς τῶν Χριστιανῶν καὶ ὑποκινητάς διαρκoὺς θορύβου (μέγα μέρος τοῦ κράτους τοῦ συνεταράσσετο ὑπὸ τῶν ἀρειανῶν ἐρίδων) «μηδαμῶς ἀλλήλοις ἐπικοινωνεῖν, μηδὲ γε συνόδους ἢ βουλὰς ἢ διασκέψεις περὶ τῶν λυσιτελῶν ποιεῖσθαι»¹. Ἐνομοθέτησε δι' ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς αἰτίαν «μὴ δεῖν ἀνδρας ἅμα γυναῖξιν ἐπὶ τὰς τοῦ Θεοῦ εὐχὰς παρῆναι (...) μηδ' ἐπισκόπους καθηγεῖσθαι γυναῖξιν θεοσεβῶν λόγων, γυναῖκας δ' αἰρεῖσθαι γυναῖκων διδασκάλους» (ΕΥΣΕΒΙΟΣ, β. Κ., Α', νγ'). Ἀντὶ ἐκκλησιαστικῶν οἰκημάτων προσέταξε «δεῖν πυλῶν ἐκτὸς ἐπὶ καθαρῷ πεδίῳ τὰς ἐξ ἔθους συγκροτήσεις τῶν λαῶν ποιεῖσθαι» (Ι, νγ') καὶ ἐπέταξεν, ἵνα οἱ κατὰ πόλιν στρατιῶται ἀποβάλλωνται τῶν ἡγεμονικῶν ταγμάτων «εἰ μὴ τοῖς δαίμοσιν αἰροῖντο θύειν» (Α', νδ'). Τὸ τελευταῖον τοῦτο οὐδὲν ἄλλο ἐσήμαινε ἢ τὴν ἐξωσιν τῶν Χριστιανῶν ἐκ τοῦ στρατοῦ, κατὰ τὸ Διοκλητιανεῖον ὑπόδειγμα². Ἡ σκληρότης τοῦ τυράννου κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ αὐτόπτου Εὐσεβίου ὑπερέδῃ πᾶν θεμιτὸν ὄριον ἀφοῦ διέταξε «τοὺς ἐν εἰρκαῖς ταλαιπωρουμένους μηδένα μεταδόσει τροφῆς φιλανθρωπεύεσθαι, μηδ' ἐλεεῖν τοὺς ἐν λιμῷ διαφθειρομένους» προσέκειτο δὲ τιμωρία «τοὺς ἐλεοῦντας τὰ ἴσα πάσχειν τοῖς ἐλεουμένοις» (Α', 54). Ὁ αὐτὸς Εὐσέβιος (Ἐκκλ. Ἱστορ. 10, 8, 15) παρατηρεῖ ὅτι τὰ «ἄμφι τὴν Ἀμασειαν καὶ τὰς λοιπὰς τοῦ Πόντου πόλεις κατεργασθέντα πᾶσαν ὑπερβολὴν

¹ ΕΥΣΕΒΙΟΥ, βίος Κωνστ., Ι, κεφ. 51 πρὸλ. καὶ Ἐκκλ. Ἱστορ., 10, 8, 9 ἐξ. Ὡς παρατηρηθῇ ἐνταῦθα ὅτι μία τῶν σπουδαιότατων πηγῶν περὶ τοῦ βίου τοῦ Μ. Κωνσταντίνου εἶναι τοῦ Εὐσεβίου τὸ σύγγραμμα ὁ βίος Κωνσταντίνου. Τὸν βίον τοῦτον συνέγραψε μὲν ὁ Εὐσέβιος ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μ. Κωνσταντίνου (ἐπισυμβάντα τῇ 22ᾳ Μαΐου 337), ἀλλ' ἐδημοσίευσαν ἄλλοι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Εὐσεβίου (ιδεὲς G. PASQUALI ἐν *Hermes*, 45, 1910, σ. 386, πρὸλ. καὶ 369 ἐξ. Ὁ Σωκράτης (ἐν κεφ. ι') καταφέρει διὰ συντόμου κρίσεως καίριον πλῆγμα κατὰ τοῦ συγγραμματος τούτου λέγει δηλ. ὅτι ἐν αὐτῷ ἐφρόντισεν ὁ Εὐσέβιος «τῆς πανηγυρικῆς ὑψηγορίας τοῦ λόγου μᾶλλον ἢ περὶ τοῦ ἀκριβοῦς περιλαβεῖν τὰ γενόμενα». Τὴν κρίσιν ταύτην ἀποδέχονται καὶ πάντες οἱ νεώτεροι, ἀναγνωρίζοντες ὅτι ὁ Εὐσέβιος θυμιάζει τὸν Κωνσταντίνον ὡς προστατεύσαντα τὴν Ἱεραρχίαν (ἣν ὁ Κ. μεγαλοφυῶς διέγνω ἀμέσως ὡς στήριγμα τοῦ θρόνου καὶ τῶν σχεδίων του) καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἐπαινουμένου θέλει κυρίως νὰ ἐπαινέσῃ τὰ ἐπιτεύγματα τῆς πολιτικῆς του. Πρὸλ. καὶ JACOB BURCKHARDT, *Die Zeit Constantins des Grossen*, ἐκδ. β' ἐν Λειψίῳ, 1880, σ. 307 καὶ HARNACK-PREUSCHEN, *Geschichte der althristl. Lit.*, I, σ. 563 («eine gefärbte Darstellung des Lebens dieses sogen. ersten christlichen Kaisers»). Σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ ὁ ΦΩΤΙΟΣ, Βιβλιοθ. σ. 95 β, ἀναφέρων τὴν «ἐγκωμιαστικὴν εἰς Κωνστ. τὸν μέγαν βασιλέα τετραβιβλίον» παρατηρεῖ περὶ τοῦ ὕφους αὐτῆς «ὅτι μικρόν τι πρὸς τὸ λαμπρότερον ἐκβεβιάσται αὐτῇ (τῇ Εὐσεβ.) ὁ λόγος, καὶ λέξεις εἰς τὸ ἀνθηρότερον ἐνιαχοῦ συνεληφθῆσαν».

² Πρὸλ. BURCKHARDT, *Die Zeit Constantins* κτλ., σ. 296 καὶ πρὸλ. E. SCHWARTZ, *Kaiser Konstantin* κτλ., σ. 89.

ὁμότητος ὑπερηκόντισαν, διότι κατέρριπτεν ἐκεῖ τὰς ἐκκλησίας «ἐξ ὕψους εἰς ἔδαφος» διότι ἐπίστευεν ὅτι αἱ ἐν αὐταῖς εὐχαὶ ἐγίνοντο οὐχὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀλλ' «ὑπὲρ τοῦ θεοφιλοῦς βασιλέως». Ὑπὸ πάντων τῶν συγγραφέων, χριστιανῶν καὶ ἐθνικῶν, ἀνομολογεῖται ἡ φιλαργυρία καὶ ἡ ἀπληστία (β. Κωνστ. Α', 55) τοῦ Λικινίου, ὣν ἕνεκα ἐπενόει ἀναμετρήσεις γῆς καὶ ὑπαρχόντων δημεύσεις (ὑπερορίους τιμωρίας) καὶ ἀπαγωγὰς εὐπατριδῶν καὶ ἀξιολόγων ἀνδρῶν, ὣν τὰς συζύγους «παρεδίδου μισροῖς οἰκέταις» (πρβλ. Ἑκκλ. Ἱστορ. 10 κεφ. 8 καὶ Βίον Κωνστ. Β', 1, 2 καὶ 11).

Αἱ ἀνωτέρω μαρτυρίαι τοῦ συγχρόνου μὲν πρὸς τὰ γεγονότα, ἀλλὰ Χριστιανοῦ συγγραφέως, τοῦ Ἐπισκόπου Καισαρείας Εὐσεβίου (265-340 μ. Χ.), πρὸς τὰς ὁποίας συμφωνοῦσι κατὰ τὰ οὐσιώδη καὶ ὁ Σωζομενὸς καὶ ὁ κριτικώτερος ἀμφοτέρων Σωκράτης, αἱ μαρτυρίαι λέγω αὗται θὰ ἐθεωροῦντο ἴσως ὑπερβολικαί, μεροληπτικαὶ καὶ μετὰ τινος προσοχῆς ἀποδεχταὶ (ιδ. ἀνωτ.) ἐὰν μὴ καὶ ἐθνικοὶ συγγραφεῖς ἀνέφερον τὰ κατὰ τὸν Λικίνιον εἴτε ξηρῶς καὶ ἄνευ τινὸς ἐπαίνου, μετὰ σιωπῆς λοιπὸν πολλὰ δηλώσης διὰ τὸν ὁμόδοξόν των, εἴτε καὶ μετὰ φανεροῦ φόγου καὶ μομφῆς. Ὡς τοιοῦτοι μνημονευτέοι ὁ Εὐτρόπιος (Breviarium X, 4-6), ὁ Aurelius Victor, ὅτε παλαιότερος, ὁ ὑπὸ τῆς σχολαστικῆς ἡθικῆς διαπνεόμενος (Caesares 41, 2. 3), καὶ ὁ νεώτερος καὶ ἀξιολογώτερος (Epitome de Caes. 41, 8). Καὶ αὐτὸς ὁ Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης (331-363 μ. Χ.) κρίνει δυσμενῶς τὸν Λικίνιον (ἐκδ. Spanhemius, σ. 315)¹, ἀλλ' οὐχὶ μόνον τοῦτον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ πάππου τοῦ Μ. Κωνσταντίνου. Περὶ τούτου λέγει ὅτι κατέφυγεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἑκκλησίας μόνον διὰ νὰ εὕρῃ συγχώρησιν τῶν κακουργημάτων καὶ ἀδικοπραγιῶν του².

Παραλείπω τοὺς μεταγενεστέρους χρονογράφους τοὺς μνημονεύοντας ἀπλῶς τὸ πρᾶγμα³. Ἐπειτα μὴ δὲν γνωρίζωμεν πόσον σκληρὸς ἐφάνη ὁ Λικίνιος κατὰ τῶν οἰκογενειῶν τῶν αὐτοκρατόρων Μαξιμίνου, Διοκλητιανοῦ καὶ Γαλερίου⁴; Εἰς ἐν πρᾶγμα ὅμως πάντες οἱ συγγραφεῖς συμφωνοῦσι. Ὁ Λικίνιος δηλαδὴ ὅσον ἄγριος ἐν τῇ ἀμαθείᾳ του καὶ σκληρὸς ἄνευ λόγου ἐφάνη κατὰ τῶν λογίων καὶ φιλοσόφων τῶν χρόνων του, τοὺς ὁποίους μετριοφρόνως ἐκάλει δηλητήριον καὶ δημόσιον ὄλε-

¹ Πρβλ. καὶ τὰ Excerpta Valesiana § 19. 20. 22. «iram Constantini merito excitavit» πρβλ. καὶ GÖRRES, ἐν *Philologus*, 20, 1877, σ. 242.

² Τὴν γνώμην ταύτην ἀποκρούων ὁ SCHWARTZ, σ. 70, παρατηρεῖ ὅτι «die souveräne Willkür mit der er die Kirche regiert hat, sieht nicht nach einem ängstlichen Sünder aus, dem sie helfen soll», τὴν κρίσιν ὅμως ταύτην τοῦ ἐπιφανοῦς φιλόλογου δὲν δύναται τις κατὰ πάντα νὰ συμμερισθῇ.

³ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΜΟΝΑΧΟΝ, *Χρον.* II, 501 de Boor, ΘΕΟΔΟΣΙΟΝ ΜΕΛΙΤΗΝΟΝ, σ. 61 Tafel, κτλ., ἐξ οὗ ὅμως θὰ ἡδυνάτο τις νὰ ἐξαγάγῃ καὶ μεροληψίαν τινὰ ὑπὲρ τοῦ Κωνσταντίνου καὶ ἐναντίον τοῦ Λικινίου.

⁴ Ἰδὲ καὶ BURCKHARDT, *Const. der Gr.*, σ. 327.

θρον, virus ac pestem publicam¹, τόσον ἀφ' ἐτέρου παρέσχεν ἑαυτὸν χρήσιμον εἰς τοὺς γεωργοὺς² καὶ συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν αὖξιν καὶ ἀκμὴν, καὶ τῶν πόλεων τοῦ Κράτους του³.

Ἡ ἀγριότης του εἶχε τὰ ψυχολογικὰ της αἷτια, τὰ τε φυσικὰ βεβαίως καὶ τὰ ἐπίκτητα, ὃ δὲ πολὺ νεώτερος αὐτοῦ ἀντίπαλος, πρὸς ὃν περὶ τῶν ὅλων ἐμάχετο, δὲν ἦτο εὐχείρωτος. Αἱ ἡτταὶ του ἠῤῥξανον μόνον τὸ μῖσός του ἐναντίον τοῦ Κωνσταντίνου. Οἱ Χριστιανοὶ τῶν χρόνων ἐκείνων θὰ ἔπλασαν, αὐτοὶ πάντως, τὴν λησμονηθεῖσαν μὲν ἔκτοτε ἀλλὰ τότε ἐπὶ τῶν χρόνων ἀκόμη τοῦ Εὐσταθίου, κατὰ τὸν ιβ' αἰῶνα, σφριζομένην ἐκφρασιν, δι' ἧς ἐπεζήτησαν νὰ στιγματίσωσιν αἰωνίως τὸ ὄνομα τοῦ διώκτου τῶν ἐκείνου, ὅστις περὶ τὸ 325, ὡς ἐλέχθη, εὔρε τὸν οἰκτρὸν δι' ἀγχιόνης θάνατον⁴. Ὁ Κωνσταντῖνος πρὸς ὃν ἀντετίθετο, *invictus* ἤδη καὶ *Victor* καὶ *Νικητὴς* ἐπονομαζόμενος, εἶχε τότε ἐπιτύχει τὴν ἐπικράτησιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, διατρέξαντος ἀληθινὸν κίνδυνον⁵, καὶ συγχρόνως καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σχεδίων του: «κατεῖχε μόνος τὴν δὴν τῆς βασιλείας ἐξουσίαν» (ΔΓΔΟΣ, περὶ ἀρχῶν κλ. Β' 25, ἐκδ. Wuensch), εἶχε γίνει λοιπὸν *μονοκράτωρ* καὶ *μόναρχος*.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣΕΔΡΟΥ ΜΕΛΟΥΣ

ΔΑΣΟΛΟΓΙΑ.— *Beitrag zur Kenntnis der Waldverteilung in Thessalien und Epirus. Von H. P. Kontos*

Die Kenntnis der Waldverteilung in Thessalien und Epirus ist unentbehrlich für manche naturwissenschaftliche, wirtschaftliche und forstpolitische Untersuchung und Tätigkeit in diesen Provinzen.

Der Mangel aber sowohl an Lagerbüchern, wie jene die das Byzanti-

¹ Ἰδὲ GÖRRES, Untersuch. über die Licinian. Christenverfolgung, ἐν Ἰένῃ, 1875, σ. 98. καὶ E. STEIN, ἐνθ. ἀνωτ. σ. 145.

² Πρβλ. VICTOR, Epitome, σ. 41, 9 λέγοντα περὶ τοῦ Δικινίου ὅτι ἦτο «agrariis plane ac rusticantibus quia ab eo genere ortus altusque erat, satis utilis».

³ ΛΙΒΑΝΙΟΣ, 33, (ὅπερ τῶν ἱερῶν) κεφ. 6· «κρατήσας δὲ (ὁ Κωνσταντῖνος) καὶ ἀνδρὸς (νοητέος ὁ Δικίνιος, ἰδὲ FOESTER ἐν ἐκδ. Λιβαν., 3, σ. 90 καὶ πρβλ. GÖRRES, ἐνθ. ἀνωτ., σ. 98 σημ.) ἐπ' ἐκείνῃ ταῖς πόλεσιν ἀνθεῖν παρεσχέμενος».

⁴ Βλ. καὶ Φ. ΚΟΥΚΟΥΛΕ, Διὰ τῆς Ἑλλ. ἱστορ. καὶ τοῦ Ἑλλ. βίου σ. 34 καὶ 35.

⁵ Τοῦτο καὶ ἐξ ἄλλων ἐξάγεται καὶ ἐκ τῶν Κανόνων 11, 12 καὶ 14 τῆς ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δικινίου συγκληθείσης ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Πολλοὶ τῶν γενομένων ἤδη Χριστιανῶν ἐπανήρχοντο εἰς τὴν εἰδωλολατρειαν «ἐπὶ τὸν οἶκετον ἕμμετον ἀναδραμόντες ὡς κύνας» ἐπιτυγχανομένου τούτου δι' «ἀργυρίων» καὶ «βενεφικίων» (12ος κανὼν).

nische und Osmanische Reich verwendete, als auch an Kataster mit Karten, erschwert diese Kenntnis, trotz der Bemühungen von Männern wie N. Chloros mit seinem Aufsatz «Waldverhältnisse Griechenlands, 1884» und A. Andreadis mit seiner «Étude financière et économique, Forêts Grecques, 1905».

Diese Forscher haben alle seinerzeit bekannten Angaben für das südlich vom Olymp Alt-Griechenland benützt. Für das übrige Neu-Griechenland ist bis dato im allgemeinen keine sichere Erhebung angegeben.

Die Griechische Staatsforstverwaltung aber benützt seit einigen Jahren Dezenien von Forstinspektoren und Forstverwaltern, die in Forsthochschulen des In- und Auslandes ausgebildet sind.

Auf Grund von tabellarischen Angaben, die sowohl auf forstlichen und allgemeinen Karten als auch auf Ocularschätzungen dieser wissenschaftlich ausgebildeten Forstleute beruhen, verfasste ich, unterstützt dabei auch von eigenen Beobachtungen, statistische Tabellen über die Waldverteilung in Thessalien und Epirus nach Holzart, Betriebsart und Besitzform, aus denen man einige allgemeine Schlussfolgerungen ziehen kann.

In diesen Tabellen werden als Waldweiden, Paturages boisés, jene Flächen angegeben, die sehr spärlich mit Waldbestockung bedeckt sind, ungeachtet ob sie aus Samen- oder Ausschlagholz gebildet sind, und hauptsächlich als Viehweide und nebenbei auch für Brenn- oder Kalkholz benützt werden.

Diese Waldweiden unterscheiden sich somit sowohl von Hoch-, Nieder- und Mittelwald, als auch von den mit Phrygana allein bedeckten absoluten Waldböden.

Thessalien.— Die Hochlagen von Pelion und Ossa nehmen Wälder aus Buche (*Fagus silvatica* L.) ein.

Darunter erscheinen Wälder aus flaumhaariger bzw. ungarischer Eiche (*Quercus pubescens* Willd. und *Qu. conferta* Kit.) und aus Kastanie (*Castanea sativa* Mill.), ausgedehnter auf den östlichen als auf den westlichen Bergseiten.

Tiefer erscheinen Wälder aus immergrünem Laubholz, ausgedehnter auf den westlichen als auf den östlichen Abhängen dieser Gebirgskette.

Auf dem südöstlichen Pelion, den Sporaden gegenüber, kommen Bestände von Aleppokiefer (*Pinus halepensis* Mill.) vor.

Die höchsten Nordlagen des Orthrysgebirgs nehmen sommergrüne

Eichenwälder, wie die von Goura, Kaïtsa, Rentina, Smocowo etc, die niedrigeren aber bis zur Thessalischen Ebene dagegen immergrüne Laubholzwälder ein.

Unter der alpinen Region des thessalischen Pindos kommen Wälder aus griechischer Tanne (*Abies Apollinis* Link.) mit Schwarzföhre (*Pinus nigra* Arn.) oder Buchenwälder vor. Darunter erscheinen sommergrüne Eichenwälder, höher aus Traubeneiche (*Quercus sessiliflora* Sm.), tiefer aus ungarischer und flaumhaariger Eiche, mitunter Kastanienwälder, mit Weissbuche (*Carpinus betulus* L.), orientalischer Buche (*Carpinus orientalis* Lam) und Hopfenbuche (*Ostrya carpinifolia* Scop).

Noch tiefer treten Wälder und Waldweiden aus immergrünem Laubholz, mit sehr wenigen Balloneneichen (*Q. aegilops* L.), südlich von Kalambaka, hervor.

Die gleiche stufenartige Waldverteilung wird auch in den thessalischen Südhängen der Gebirge Chassia und Kambunia beobachtet.

Tannenwälder in Ostthessalien kommen nur in dessen nördlichsten Gebiete vor. Die Buchenwälder vermindern sich von Süden gegen Norden, die Kastanien- und sommergrünen Eichenwälder von den östlichen zu den westlichen Hängen der Gebirgskette Pelion-Ossa.

Auf dem thessalischen Pindos vermindern sich die Tannen- und immergrünen Laubholzwälder von Süden gegen Norden, dagegen die Buchen- und sommergrünen Eichenwälder von Norden gegen Süden. Schwarzföhrenwälder kommen hauptsächlich in Kalambaka vor, nirgends aber in Karditsa.

Die südlichste Grenze ihrer Verbreitung auf dem Pindos findet die macedonische Eiche (*Q. macedonica* DC) bei den Ortschaften Wlasdo, St. Georg, Gralista und Kloster St. Georg des Districtes Karditsa.

Für ganz Thessalien sei folgendes bemerkt:

Die meisten Wälder bestehen aus sommergrünen Eichen und Buchen, dann reihen sich Tannen und immergrünes Laubholz ein. Die Wälder aus griechischer Tanne, Schwarzföhre und sommergrünen Eichen vermindern sich von Westen gegen Osten. Die Regionsbreite der sommergrünen Eichenwälder vermindert sich von dem östlichen Pindos zu den Westhängen der Gebirgskette Pelion-Ossa.

Die Niederwälder sind doppelt so viele als die Hochwälder. Die Mittelwälder dagegen sehr wenig.

WÄLDER UND WALDWEIDEN

NOMOS	FORSTAMT	WALD FLÄCHE	BESITZFORM					BETRIEBSFORM		
			Staats wald	Gemein- de wald	Genossen- schafts wald	Kloster wald	Privat wald	Hoch wald	Nieder wald	Mittel wald
			ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
Trikkala	Kalambaka	61.000	31.500	5.500	9.000	5.500	9.500	24.000	35.000	2.000
	Trikkala	20.000	15.000		1.000	500	3.500	10.000	9.000	1.000
	Karditza	48.000	7.500	18.500		1.000	21.000	14.000	32.500	1.500
	Summe	129.000	54.000	24.000	10.000	7.000	34.000	48.000	76.500	4.500
Larissa	Volos	35.000	9.000	5.000	3.500	6.000	11.500	7.000	28.000	
	Halmyros	16.500	3.000	8.500		1.000	4.000	1.000	14.500	1.000
	Haghia	22.000	18.000				4.000	3.500	17.500	1.000
	Larissa	9.000	5.000		500		3.500	5.000	4.000	
	Elasson	13.500	8.500		1.000	3.500	500	5.500	7.500	500
	Summe	96.000	43.500	13.500	5.000	10.500	23.500	22.000	71.500	2.500
Gesamtsumme		225.000	97.500	37.500	15.000	17.500	57.500	70.000	148.000	7.000

WÄLDER UND WALDWEIDEN

NOMOS	FORSTAMT	WALD FLÄCHE	BESITZFORM					BETRIEBSFORM		
			Staats wald	Gemein- de wald	Genossen- schafts wald	Kloster wald	Privat wald	Hoch wald	Nieder wald	Mittel wald
			ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
Jannina	Jannina	29.050	25.090	2.380		180	1.400	8.750	18.650	1.650
	Konitza	12.050	8.100	950	1.700		1.300	7.480	2.520	2.050
	Metsowo	3.500	3.500					2.400	150	950
	Pogoni	8.350	7.740	280		30	300	30	8.320	
	Summe	52.950	44.430	3.610	1.700	210	3.000	18.660	29.640	4.650
Prewesa	Prewesa	12.250	3.070	480	7.400	350	950	2.450	3.670	6.130
	Margariti	2.400	2.250				150	150	1.520	730
	Gumenitza	6.100	5.500				600	1.200	3.600	1.300
	Philates	4.700	4.670			15	15		4.550	150
	Paramythia	7.850	7.130		30	600	90	1.770	1.780	4.300
	Summe	33.300	22.260	480	7.430	965	1.805	5.570	15.120	12.610
Arta	Arta	16.050	6.800	8.280	450	520		5.000	9.000	2.050
Gesamtsumme		102.300	73.850	12.370	9.580	1.695	4.805	29.230	53.760	19.310

IN THESSALIE

H O L Z A R T							WALD WEIDEN 1000 ha	BEWALDUNGS PROZENT %		FLÄCHE PRO KOPF		EINWOHNER PRO □ KILOM.
<i>Griech. Tanne</i>	<i>Schwarz- föhre</i>	<i>Allep- kiefer</i>	<i>Buche</i>	<i>Kastanie</i>	<i>Sommer- grüne Eichen</i>	<i>Immer- grünes Laubh.</i>		<i>Wald</i>	<i>Wald u. Weide</i>	<i>Wald</i>	<i>Wald Weide</i>	
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha		%	%	ha	ha	
9.000	12.000		5.000	500	32.000	2.500	28	46.0	68.0	2.14	3.12	21
10.000			500		5.500	4.000	5	12.7	15.9	0.28	0.35	45
12.500			1.000	1.500	29.000	4.000	20	18.7	26.4	0.42	0.59	44
31.500	12.000		6.500	2.000	66.500	10.500	53	22.2	26.1	0.62	0.84	37
			18.000	2.000	7.000	8.000	14	29.7	41.0	0.31	0.48	86
1.000					10.000	5.500	12	20.6	35.6	0.70	1.21	28
500			7.500	2.000	7.500	4.500	9	32.1	45.3	1.39	1.96	23
1.000	500		2.500	500	2.500	2.000	5	3.5	6.1	0.14	0.23	27
1.000	2.000		4.500	5.000	1.000	5	—	—	0.42	0.58	—	
3.500	2.500		32.500	4.500	32.000	21.000	45	12.6	18.6	0.54	0.79	23
35.000	14.500		39.000	6.500	98.500	31.500	98	16.9	24.2	0.57	0.82	29

IN EPIRUS

H O L Z A R T							WALD WEIDEN 1000 ha	BEWALDUNGS PROZENT %		FLÄCHE PRO KOPF		EINWOHNER PRO □ KILOM.
<i>Griech. Tanne</i>	<i>Schwarz- föhre</i>	<i>Allep- kiefer</i>	<i>Buche</i>	<i>Kastanie</i>	<i>Sommer- grüne Eichen</i>	<i>Immer- grünes Laubh.</i>		<i>Wald</i>	<i>Wald u. Weide</i>	<i>Wald</i>	<i>Wald Weide</i>	
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha		%	%	ha	ha	
1.560	6.280		870	100	7.840	12.400	12					
1.030	4.500		1.700		4.470	350	25					
350	1.300		1.740		50	60	2					
30				50	6.520	1.750	5					
2.970	12.080		4.310	150	18.880	14.560	44	9.4	17.7	0.31	0.57	30
		150			1.250	11.000	3					
					1.000	1.250	3					
100					1.700	4.300	7					
					1.400	3.300	10					
1.100					3.050	3.700	5					
1.200		150			8.400	23.550	28					
5.000				50	3.000	8.000	23	15.5	31.6	0.43	0.89	35
9.170	12.080	150	4.310	200	30.280	46.110	95	11.7	22.8	0.36	0.70	32

Die Staatswälder überragen, denen sich die Privat- und Gemeindewälder anreihen. Das Gemeindewaldprozent ist in Thessalien viel grösser als dessen Mittelwert für ganz Griechenland, die Inseln ausgenommen.

Das Bewaldungs- und Waldweidenprozent, kleiner als in ganz Griechenland, vermindert sich in Thessalien von Westen gegen Osten. Es ist grösser in den Distrikten Kalambaka und Aghia, kleiner aber in Trikkala und Larissa. Das grösste Waldweidenprozent haben Kalambaka, Halmyros und Aghia.

Die Bevölkerungsdichte ist grösser in Volos, wegen der Stadt und der intensiven Obstbaumzucht in Pelion, kleiner aber in den relativ waldreicheren Provinzen Aghia und Kalambaka.

Die Fläche von Wald und Waldweide pro Kopf der Bevölkerung, grösser als in ganz Griechenland, vermindert sich von Westen gegen Osten. Die meisten Wälder und Waldweiden pro Kopf findet man in den Waldprodukte ausführenden Provinzen Kalambaka und Aghia, die wenigsten in Trikkala und Larissa.

Epirus. — Unter der alpinen Region des Epirotischen Pindos breiten sich Tannen- und Schwarzföhrenwälder, in Metsowo aber und im Konitsagebiet auch weissrindige Kiefern- (*Pinus leucodermis* Ant) und Buchenwälder aus.

Die weissrindige Kiefer findet die südlichste Grenze ihrer Verbreitung im Pindos bei Metsowo und in den Ortschaften Malakassi und Kutsufliani des Kalambakadistriktes.

Darunter erscheinen trauben- flaumhaarige- und ungarische Eichenwälder, mit sehr wenig Kastanie.

Noch tiefer bis zum Ionischen Meer kommen Wälder und Waldweiden aus immergrünem Laubholz vor.

Die meisten Wälder in Epirus bestehen aus immergrünem Laubholz und sommergrünen Eichen, dann reihen sich Schwarzföhren- und Tannenwälder ein. Die Buchenwälder sind sehr wenige.

Tannenwälder kommen hauptsächlich auf dem Epirotischen Pindos vor. Sowohl diese wie die immergrünen Laubholzwälder nehmen von Norden gegen Süden zu. Dagegen vermindern sich von Norden gegen Süden die Schwarzföhren-, Buchen- und sommergrünen Eichenwälder. Schwarzföhren und Buchenwälder fehlen in Südepirus ganz.

Sehr wenig Aleppokiefernwälder kommen nur bei Margariti und Baloneneichenwälder bei Prevesa vor.

Das Sommergrüneichenwaldprozent auf dem Epirotischen Pindos ist kleiner als auf dem Thessalischen Pindos. Dagegen ist sowohl das Immergrünelaubholzprozent als auch das Waldweidenprozent in Epirus viel grösser als im thessalischen Pindos.

Für ganz Epirus sei folgendes bemerkt:

Die Niederwälder sind fast doppelt so viel als die Hochwälder, etwas grösser aber als die Mittelwälder.

Die Staatswälder überragen, die Gemeinde- und Genossenschaftswälder stehen stark zurück, die Privat- und Klosterwälder noch mehr.

Sowohl das Bewaldungs- als auch das Bewaldungs- und Waldweidenprozent, kleiner als in ganz Griechenland, vermindern sich von Süden gegen Norden. Da in Epirus ausgedehnte Ebenen fehlen, kann man schliessen, dass das Waldweidenprozent daselbst relativ gross ist. Das Waldweidenprozent grösser als in ganz Griechenland, vermindert sich von Süden gegen Norden, wie auch von Epirus gegen Thessalien.

Sowohl die kleine Bevölkerungsdichte als auch die Wald- und Waldweidenfläche pro Einwohner, beide grösser als in ganz Griechenland, vermindern sich schwach von Süden gegen Norden.

BEMERKUNGEN ZU DEN TAFELN.

¹ Von den 225 000 ha Thessalischen Waldes sind 21 000 ha gemischt und zwar: Tannenwälder mit Schwarzföhre, sommergrüne Eichenwälder mit Buche, Tanne und immergrünem Laubholz. Schwarzföhrenwälder mit Buche. Buchenwälder mit Tanne und Schwarzföhre. Endlich Kastanienwälder mit immergrünem Laubholz.

² Von den 39 000 ha. Buchenwalds sind beinahe die Hälfte Nieder- und die übrigen Hochwälder

³ Von den 98 500 ha sommergrünen Eichenwalds sind 3 500 ha Hoch-, 6 500 ha Mittel- und die übrigen Niederwälder.

⁴ Beinahe $\frac{1}{3}$ der Kastanienwälder sind Mittelwälder mit Unterholz aus immergrünem Laubholz.

⁵ In manchen sommergrünen Eichenwäldern kommen eingesprengt *Fraxinus ornus* L., *Carpinus orientalis* Lam. *Carpinus betulus* L. *Ostrya carpinifolia* Scop. und *Platanus orientalis* L. vor. Ausserdem im District Tsagesi-Aghia auf 150 ha sommergrünen Waldes kommt die *Tilia argentea* Desf. als Hauptholzart vor.

ΔΑΣΟΛΟΓΙΑ: *Beitrag zur Kenntnis der Waldverteilung in Macedonien und Thracien, von H. P. Kontos.*

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΜΗ ΜΕΛΩΝ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ. — **Création scientifique et création artistique***, *par**M. J. Hadamard.* Ἀνεκοινώθη ὑπὸ κ. Κωνστ. Μαλιέζου.

Tous les Mathématiciens et, nous l'espérons, beaucoup de philosophes connaissent l'admirable conférence dans laquelle, à la Société de Psychologie, Poincaré a parlé de l'Invention Mathématique. Nous y avons tous d'ailleurs retrouvé nos propres souvenirs. Auquel d'entre nous n'est pas familier ce rôle du subconscient qu'il a si lumineusement mis en évidence, ainsi que cette sorte de division du travail entre lui et la réflexion consciente?

Ce processus est-il particulier au travail mathématique? Certes non. Poincaré lui-même donne, à un moment de sa conférence, une indication sur ce qui peut se passer d'analogue dans le cerveau d'un expérimentateur: il montre comment le souvenir de tel ou tel objet aperçu dans un coin du laboratoire et tout d'abord négligé en apparence, peut «travailler» jusqu'au moment où, à propos d'une nouvelle recherche à instituer, il se présente comme à point nommé.

Mais il convient peut-être d'élargir encore notre horizon et de ne pas nous borner à envisager la création scientifique. Ce rôle si remarquable et si mystérieux du subconscient ne rapproche-t-il pas le domaine de la Science de celui de l'Art? Dans ce dernier, certes, l'importance de ces sphères secrètes de l'esprit est bien plus considérable encore et on peut même dire qu'elles sont non seulement à son point de départ, mais à son aboutissement et que, surtout dans ses tendances modernes que d'aucuns peuvent d'ailleurs trouver excessives, c'est à elles qu'il s'adresse presque exclusivement. Il n'en est pas moins vrai que, même pour lui, un minimum de représentations conscientes est nécessaire et si l'on pouvait analyser d'une manière plus profonde et plus précise cette collaboration de l'une et de l'autre activité mentale, on y trouverait peut-être des analogies imprévues entre l'un et l'autre cas.

De toute évidence sont ces analogies lorsqu'on se place à un autre point de vue et qu'au lieu de songer à la manière de traiter un sujet quelconque, on envisage le choix de ce sujet. Il y a un goût scientifique, il y a

* J. HADAMARD. — Δημιουργία ἐπιστημονική καὶ δημιουργία καλλιτεχνική.

un goût mathématique, comme il y a un goût littéraire ou artistique. Épurer, élever, élargir ce goût, doit être une des préoccupations du savant et, particulièrement, du mathématicien. Oserai-je dire que je serais tenté de reprocher à certains hommes de science de l'oublier parfois?

Une première et principale condition préside à la formation de ce goût, dans quelque domaine que ce soit: l'amour, la passion du beau. Qui n'a pas cet amour et ne se gouverne pas par lui reste inférieur, quelle que soit par ailleurs son habileté.

Certes, à côté de ces ressemblances entre les diverses sortes de création, il y a assurément des différences. Les unes et les autres seraient intéressantes à noter et peuvent s'éclairer mutuellement. Nous en avons vu un exemple cette année, à propos d'un très curieux exposé fait à la Société française de philosophie par M. Paul Valéry sur la création poétique. L'un des points sur lesquels l'illustre auteur a fort justement insisté est la puissante influence exercée sur l'œuvre par les émotions que peut subir l'artiste. Doit-on conclure de là que ce sont ces émotions mêmes qui se traduisent plus ou moins directement dans l'œuvre réalisée? Je n'en suis nullement certain, et ma raison pour en douter est qu'une pareille influence émotionnelle s'exerce aussi incontestablement sur les œuvres aussi abstraites que les créations mathématiques. Là, toute correspondance directe est manifestement impossible: c'est alors, il faut l'admettre, l'activité mentale, le niveau mental dans son ensemble qu'une grande émotion est susceptible de modifier.

Disons, en tout cas, que, malgré la diversité des modalités, il y a assurément une certaine unité du beau. Comment, au reste, l'oublier dans cette Hellade qui nous a donné les Euclide et les Archimède en même temps que les Phidias et les Praxitèle, à qui, en un mot, nous devons sinon l'idée même de la Beauté, du moins toutes ses formes les plus élevées tant dans le domaine de la Science que dans le domaine de l'Art!

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Ὁ κ. Hadamard ἀναφερόμενος εἰς μίαν διάλεξιν τοῦ Henri Poincaré πρὸ τῆς Ἑταιρείας τῆς Ψυχολογίας σχετικὴν μὲ τὴν Μαθηματικὴν ἀνακάλυψιν, διερωτᾶται ἂν διὰ τὴν Μαθηματικὴν ἐργασίαν ἡ μέθοδος τῆς διαιρέσεως αὐτῆς μεταξὺ τοῦ ὑποσυνειδήτου καὶ ἐνσυνειδήτου σκέψεως εἶναι ἰδιόζουσα.

Ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Hadamard εἶναι ἀρνητικὴ δι' αὐτὸν παρὰ τὰς μερικὰς

διαφορές, υφίσταται ομοιότης μεταξύ των διαφόρων ειδών δημιουργίας, ομοιότης ἐστηριγμένη εἰς μίαν συνθήκην: τὸν ἔρωτα, τὸ πάθος πρὸς τὸ ὥραϊον.

Διὰ τὸν κ. Hadamard ὁ ἐρευνητής, ὅστις εἰς τὴν ἐργασίαν του δὲν καθοδηγεῖται κυρίως ἀπὸ τὴν συνθήκην ταύτην, εἶναι κατώτερος.

Τὴν ὑπαρξιν τῆς συνθήκης ταύτης ὁ Hadamard δεικνύει φέρων καὶ ὡς παράδειγμα τὸν Εὐκλείδην καὶ Ἀρχιμήδην ἀφ' ἑνὸς καὶ τὸν Φειδίαν καὶ Πραξιτέλην ἀφ' ἑτέρου, οἵτινες δὲν εἶχον εἰς τὴν ἐργασίαν των ὡς ὁδηγὸν εἰμὴ τὴν ἐπιλογὴν, τὴν κλίσιν, τὴν ἀγάπην, τὸ πάθος πρὸς τὸ ὥραϊον.

ΑΛΓΕΒΡΑ.— Sur une équation fonctionnelle*, par M. Paul Montel.

* Ἀνεκοινώθη ὑπὸ κ. Κωνστ. Μαλιέζου.

Dans la dernière Note qu'il a présentée à l'Académie des Sciences de Paris¹, Rémoundos a considéré l'équation fonctionnelle

$$(1) \quad \frac{\varphi'(\zeta_1)}{\varphi'(\zeta_2)} = \varphi' [P(\zeta_1, \zeta_2)]$$

dans laquelle $\varphi(\zeta)$ désigne la fonction inconnue et $P(\zeta_1, \zeta_2)$, un polynôme en ζ_1 et ζ_2 , et montré que l'existence des théorèmes du type de celui de M. Picard sur les fonctions entières était liée aux solutions de cette équation (1).

Je me propose de déterminer toutes les solutions de cette équation fonctionnelle et je prie l'Académie d'accepter cette Note comme un hommage à la mémoire de l'éminent mathématicien que la Grèce vient de perdre.

Posons

$$\log \varphi'(\zeta) = x(\zeta);$$

l'équation fonctionnelle (1) peut s'écrire, en prenant les logarithmes des deux membres,

$$(2) \quad x(\zeta_1) - x(\zeta_2) = x[P(\zeta_1, \zeta_2)],$$

et, si nous désignons par $\zeta(x)$ une fonction inverse de $x(\zeta)$, il vient, en posant

$$x(\zeta_1) = x_1, \quad x(\zeta_2) = x_2,$$

$$x_1 - x_2 = x[P(\zeta_1, \zeta_2)],$$

ou

$$(3) \quad \zeta(x_1 - x_2) = P[\zeta(x_1), \zeta(x_2)].$$

* PAUL MONTEL.—Περὶ μιᾶς συναρτησιακῆς ἑξισώσεως.

¹ G. RÉMOUNDOS.— Substitution à l'inverse d'une fonction entière. Une nouvelle généralisation du théorème de M. Picard (*Comptes-Rendus*, 185, 1927, p. 435).

On voit que la fonction $\zeta(x)$ admet un théorème d'addition algébrique.

Pour $x_1 = x_2$, on a

$$P(\zeta_1, \zeta_2) = \varphi(0);$$

par conséquent, le polynôme

$$P(\zeta_1, \zeta_2) - \zeta(0) = P(\zeta_1, \zeta_2) - P(\zeta_1, \zeta_1)$$

est divisible par $\zeta_1 - \zeta_2$ et l'on peut écrire, en désignant par $Q(\zeta_1, \zeta_2)$, un polynôme en ζ_1 et ζ_2 ,

$$P(\zeta_1, \zeta_2) - \zeta(0) = (\zeta_1 - \zeta_2)Q(\zeta_1, \zeta_2).$$

On aura donc

$$(4) \quad \zeta(x_1 - x_2) - \zeta(0) = [\zeta(x_1) - \zeta(x_2)] Q[\zeta(x_1), \zeta(x_2)].$$

Divisons par $x_1 - x_2$ les deux membres de cette égalité et faisons tendre x_2 vers x_1 ; il vient, en remplaçant x_1 par x ,

$$\zeta'(0) = \zeta'(x) Q[\zeta(x), \zeta(x)],$$

ou

$$(5) \quad dx = R(\zeta) d\zeta,$$

$R(\zeta)$ désignant un polynôme en ζ . On déduit de cette équation que $x(\zeta)$ est un polynôme en ζ et, en revenant à l'équation (2), on voit, que P doit être un polynôme du premier degré, sinon le degré du premier membre en ζ , serait inférieur à celui du second. P étant du premier degré en ζ_1 , et aussi en ζ_2 , Q est une constante C ; l'équation (4) s'écrit alors

$$\zeta(x_1 - x_2) - \zeta(0) = C[\zeta(x_1) - \zeta(x_2)];$$

en y faisant $x_2 = 0$, on voit que C est égal à l'unité. Si l'on pose ensuite

$$f(x) = \zeta(x) - \zeta(0),$$

$$x_2 = x, \quad x_1 - x_2 = y,$$

cette équation devient

$$f(x + y) = f(x) + f(y).$$

Donc, $\zeta(x)$ est une fonction linéaire de x et $x(\zeta)$ est une fonction linéaire de ζ : $\alpha\zeta + \beta$. On a alors

$$\log \varphi'(\zeta) = \alpha\zeta + \beta,$$

d'où

$$\varphi(\zeta) = Ae^{\alpha\zeta} + B,$$

α , β , A , B désignant des constantes.

Le raisonnement précédent suppose que la fonction $\zeta(x)$, ou $x(\zeta)$ ad-

met une dérivée; mais il est possible de montrer que l'hypothèse de la continuité de la fonction inconnue, jointe à l'existence d'un théorème d'addition, entraîne l'existence de la dérivée¹.

L'équation fonctionnelle (1) peut d'ailleurs être généralisée. On peut supposer que la fonction $P(\zeta_1, \zeta_2)$, soit une fonction entière de genre fini de ses arguments: le résultat demeure le même; la seule solution est la fonction exponentielle, à des substitutions linéaires près, à coefficients constants, effectuées sur la variable et sur la fonction.

En effet, le même raisonnement conduit à l'équation (5) dans laquelle $R(\zeta)$ est maintenant une fonction entière de genre fini: il en est donc de même de $x(\zeta)$. L'équation (2) montre alors que la fonction $x(\zeta_1)$ est une fonction entière de fonction entière. Il résulte d'un théorème de M. Pólya² que, ou bien P est un polynôme et l'on retombe sur un cas déjà traité, ou bien P et x sont des fonctions entières d'ordre nul.

Dans ce dernier cas, la fonction inverse $\zeta(x)$ ne peut avoir d'autre point singulier à distance finie que des points critiques algébriques. Or, la relation (3) montre alors que ces points critiques ne peuvent exister, sinon on pourrait faire décrire à x_1 et à x_2 des chemins tels que $\zeta(x_1)$ et $\zeta(x_2)$ reprennent leurs valeurs, tandis que la détermination de $\zeta(x_1 - x_2)$ aurait changé, ce qui est en contradiction avec la relation (3). La fonction $\zeta(x)$, inverse d'une fonction entière est donc uniforme. La fonction entière $x(\zeta)$ est alors une fonction linéaire et nous retrouvons la solution déjà obtenue.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Εἰς τὴν τελευταίαν του ἀνακοίνωσιν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων ὁ Γ. Ρεμουνδος γενικεύων τὸ θεώρημα τοῦ κ. Emile Picard ἀντικαθιστᾷ τὴν συνάρτησιν e^x διὰ μιᾶς ἄλλης συναρτήσεως $\varphi(\zeta)$, ἥτις ἐπαληθεύει τὴν συναρτησιακὴν ἐξίσωσιν

$$\frac{\varphi'(\zeta_1)}{\varphi'(\zeta_2)} = \varphi' [P(\zeta_1, \zeta_2)]$$

ὅπου $P(\zeta_1, \zeta_2)$ εἶναι πολυώνυμον ὡς πρὸς ζ_1, ζ_2 .

¹ PAUL MONTEL. — Sur les fonctions continues d'une variable réelle qui admettent un théorème d'addition algébrique. *Comptes-Rendus* 186, 1928, p. 672.

² G. POLYA. — On an integral function of an integral function. (*Journal of the London Mathematical Society*, 1, 1925. Part. 1).

Ὁ κ. Paul Montel προσδιορίζει ὅλας τὰς λύσεις τῆς συναρτησιακῆς ταύτης ἐξισώσεως εὐρίσκων

$$\varphi(\zeta) \equiv Ae^{a\zeta} + B$$

ὅπου a , A , B εἶναι σταθεραὶ, δεικνύων οὕτω ὅτι τὸ θεώρημα τοῦ Picard παρουσιάζει τὴν μεγίστην γενικότητα, ἣν δύναται τις νὰ ἐλπίζει. Ἐπὶ πλέον ὁ κ. Montel στηριζόμενος εἰς μίαν πρότασιν τοῦ κ. Polya δεικνύει ὅτι ἡ λύσις $Ae^{a\zeta} + B$ μένει ἡ αὐτὴ ἐν τῇ γενικωτάτῃ περιπτώσει, καθ' ἣν τὸ $P(\zeta_1, \zeta_2)$ δὲν εἶναι πολυώνυμον ἀλλὰ συνάρτησις ἀκεραία ὡς πρὸς ζ_1, ζ_2 τάξεως πεπερασμένης, παρακαλεῖ δὲ τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἀθηνῶν νὰ θεωρήσῃ τὴν ἀνακοίνωσίν του ταύτην ὡς εὐλαβῆ προσφορὰν εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἐξόχου μαθηματικοῦ, ὃν ἡ Ἑλλάς ἀπώλεσε.

ANATOMIKH. — Des champs d'insertion des muscles masticateurs de l'homme et des mammifères*, par M. G. Apostolakis. Ἀνεκοινώθη ὑπὸ κ. Γ. Σκλαβούνου.

Ayant déterminé, par la méthode pyrographique du Professeur Sclavounos, les champs d'insertion des muscles masticateurs de l'homme et des animaux, nous sommes amené aux conclusions suivantes:

1. Les limites d'insertion des trois muscles masticateurs, c'est-à-dire du muscle temporal, du muscle masséter et du muscle ptérygoïdien interne, ne sont pas fixes chez les divers animaux et chez l'homme, mais ils présentent des différences en se déplaçant ou en s'étendant vers le corps ou vers la branche du maxillaire inférieur.

2. Les champs d'insertion du muscle temporal se déplacent chez les singes, mais surtout chez l'homme en s'écartant du condyle; les champs d'insertion du masséter et du muscle ptérygoïdien interne se déplacent en s'étendant soit vers le corps du maxillaire inférieur (carnivores), soit vers sa branche (herbivores et quelques espèces de singes), soit en occupant une place intermédiaire entre les limites des insertions des muscles masticateurs des carnivores et des herbivores. (Homme et quelques espèces de singes).

3. Ces changements des limites d'insertion qu'on observe dans ces mus-

* Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ. — Περὶ τῶν καταφυτικῶν πεδίων τῶν μασσητήριων μυδν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν θηλαστικῶν.

Ἡ προκειμένη ἀνακοίνωσις ἀποτελεῖ περίληψιν τῆς κατατεθείσης μελέτης, ἥτις θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὰς Πραγματείας τῆς Ἀκαδημίας.

cles, ont une influence sur la forme du maxillaire inférieur. Le déplacement de l'insertion du muscle temporal observé chez les singes et surtout chez l'homme a une influence sur la conformation de l'apophyse coronôide en ce qui concerne sa position et sa forme. Les changements des insertions du masséter et du ptérygoïdien interne ont une influence sur la grandeur de l'angle du maxillaire inférieur. La grandeur de cet angle augmente en effet en tant que les insertions de ces muscles s'étendent vers le corps de l'os (carnivores = 135° , nouveau-né de l'homme = 150°), et diminue en tant que ces insertions s'étendent vers la branche du maxillaire inférieur (herbivores = 90° , singes macaque = 105°). Enfin la grandeur de l'angle dont il s'agit varie à des degrés divers en tant que ces insertions s'étendent d'une manière égale vers le corps et vers la branche du maxillaire inférieur. (Homme, singes cynocéphale = 120° - 130°).

4. Les causes qui provoquent ces déplacements des limites d'insertion des muscles masticateurs sont probablement deux: a) la conformation du crâne et b) la manière différente de l'accomplissement de la fonction de la mastication, chez les différents animaux et chez l'homme. Le développement intense du crâne chez l'homme provoque le déplacement en avant de l'insertion du muscle temporal. La fonction de la mastication étant dissimilable chez les différentes espèces d'animaux et chez l'homme, c'est elle qui provoque les changements des limites d'insertion du masséter et du muscle ptérygoïdien interne déterminées par la méthode pyrographique.

ΧΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ: Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ποιοτικῶν ἀντιδράσεων τῆς ἀγνό-
τητος τοῦ μέλιτος, ὑπὸ κκ. Χ. Κατράκη καὶ Α. Λαγονδάκη. Ἀνεκρινώθη
ὑπὸ κ. Ε. Ἐμμανουήλ.

ΓΕΩΠΟΝΙΑ: Ἡ βλαστομανία τῆς ἀμνγδαλῆς, ὑπὸ κ. Π. Ἀγαγνωστοπούλου. Ἀνεκρι-
νώθη ὑπὸ κ. Γ. Κυριακοῦ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 31^{ης} ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1929

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Ὁ Πρόεδρος ἀνακοινοῖ τὸν θάνατον τοῦ προσέδρου μέλους Α. Μωραΐτιδου καὶ λέγει τὸν ἀναμνηστικὸν λόγον περὶ αὐτοῦ.

Ὁ Πρόεδρος ἀνακοινοῖ ἐπίσης τὸ Προεδρικὸν Διάταγμα τὸ ἐπικυροῦν τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Γ. Ἰωακείμογλου καὶ χαιρετίζει τὸν νέον ἀκαδημαϊκόν.

Ὁ κ. Ἐ. Ἐμμανουήλ διαγράφει τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον αὐτοῦ.

Ὁ κ. Γ. Ἰωακείμογλου ἀντιφωνῶν εὐχαριστεῖ καὶ ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ἔθιςμοῦ εἰς φάρμακα καὶ δηλητήρια.

Ἡ Φυσικομαθηματικὴ Σχολὴ τῆς Αὐῶνος εὐχαριστεῖ διὰ τὰ ἀποσταλέντα αὐτῇ συλλυπητήρια γράμματα ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Καρόλου Déperet.

Ἡ Ἀκαδημία ἐγκρίνει τὴν ἵδρυσιν Ἀρχείου τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς παρουσιάζει τὰ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἀποσταλέντα δημοσιεύματα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΜΗ ΜΕΛΩΝ

ΕΔΑΦΟΛΟΓΙΑ: *Περὶ ἀνιχνεύσεως ἐλαχίστων ποσῶν βαναδίου εἰς γαίας καὶ πετρώματα, ὑπὸ κ. Δ. Κατακουζηνοῦ. Ἀνεκοινώθη ὑπὸ κ. ᾽Ε. ᾽Εμμανουήλ.*

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ: *Περὶ διαχωρισμοῦ καὶ προσδιορισμοῦ ἀσβεστίου καὶ μαγνησίου διὰ βολφραμικοῦ νατρίου, ὑπὸ κ. Δ. Κατακουζηνοῦ. Ἀνεκοινώθη ὑπὸ κ. ᾽Ε. ᾽Εμμανουήλ.*

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΙΣ.— **Sur les fonctions algébrico-algébroides***

Par M. Th. Varoupoulos. Ἀνεκοινώθη ὑπὸ κ. Κωνστ. Μαλτέζου.

Selon la terminologie de M. Montel, on dit qu'une fonction $u(x)$, définie par une équation de la forme

$$F(x, u) = f_0(x)u^v + f_1(x)u^{v-1} + \dots + f_{v-1}(x)u + f_v(x) = 0;$$

$f_0(x), f_1(x), \dots, f_v(x)$ désignant des fonctions entières, est *algébrico-algébroides* lorsque le discriminant du polynôme $F(x, u)$ en u est exceptionnel, c'est-à-dire un polynôme en x multiplié par une exponentielle.

J'ai examiné ces fonctions et je me propose, dans cette courte note, de communiquer les résultats auxquels je suis arrivé, relatifs aux points de ramification.

1. *Cas où le nombre de points critiques est zéro.*

Imaginons que la variable x décrive dans son plan une courbe continue. Quand x partant d'un point x_0 revient à ce point, la détermination principale u_0 reprend sa valeur initiale, car la courbe fermée ne renferme pas de points critiques; donc, lorsque je fais promener x dans tout le plan la détermination u_0 ne change pas; elle est une fonction *uniforme* de x ; il en est de même de toutes les autres, et alors l'équation qui définit l'algébroides se mettra sous la forme

$$[u - \varphi_1(x)] [u - \varphi_2(x)] \dots [u - \varphi_v(x)] = 0$$

$\varphi_1, \varphi_2, \dots, \varphi_v$ étant des fonctions uniformes de x .

donc, le polynôme $F(x, u)$ n'est pas irréductible et on peut énoncer la proposition suivante:

* Θ. ΒΑΡΟΠΟΥΛΟΥ.—Ἐπὶ τῶν ἀλγεβρικοαλγεβροειδῶν συναρτήσεων.

Lorsqu'une algèbroïde n'admet aucun point critique, ses diverses déterminations sont des fonctions uniformes, ou bien:

Une algèbroïde irréductible admet nécessairement au moins un point critique.

2. Cas où le nombre de points critiques est deux: le 0 et l' ∞ .

Pour étudier ces fonctions, j'imagine, comme auparavant, que la variable décrit dans son plan, une courbe fermée continue, qui ne passe pas par l'origine; alors quand x partant de x_1 , avec la détermination de la fonction u_1 , revient à ce point, après avoir décrit une courbe fermée renfermant l'origine à son intérieur, la détermination u_1 se transforme en u_2 ; je fais encore, une autre fois, ce tour; alors je reviens ou bien avec la détermination u_3 ou bien avec la détermination u_1 , mais jamais avec u_2 —car en faisant le tour, en sens contraire, on reviendrait avec la détermination u_1 —

Soit p le nombre de tours que nous devons faire pour revenir à la détermination u_1 . Nous supposons évidemment que l'équation qui définit l'algèbroïde est irréductible.

Je dis que $p=v$

En effet, je considère les fonctions symétriques:

$$\sum_1^p u_i, \quad \sum_1^p u_i u_j, \quad \dots, \quad \sum_1^p u_1 u_2 \dots u_p$$

elles sont manifestement uniformes puisque les u_i permutent entre eux lorsque x décrit la courbe fermée.

Donc, les déterminations $u_1 u_2 \dots, u_p$ ($p < v$) sont des branches de l'algèbroïde définie par l'équation

$$u^p + g_1(x)u^{p-1} + \dots + g_p(x) = 0$$

avec

$$g_1(x) \equiv \sum_1^p u_i, \quad g_2(x) \equiv \sum_1^p u_i u_j, \quad \dots, \quad g_p \equiv u_1 u_2 \dots u_p$$

donc, l'algèbroïde $u(x)$, définie par $F(x,u)=0$ n'est pas irréductible, ce qui démontre notre proposition.

Faisons la transformation $x=t^v$; lorsque t décrit une courbe fermée autour du point $t=0$, le point x décrit une courbe continue et fermée autour du point $x=0$ un nombre v de fois; donc, en partant de la détermi-

nation $u=u_1$ on revient avec la valeur initiale, puisque u_1 permute en u_2 ; u_2 en u_3 et ainsi de suite et enfin u_v

Or, l'algèbroïde sera déterminée par l'équation transformée

$$u^v + F_1(t)u^{v-2} + F_2(t)u^{v-2} + \dots + F_v(t) = 0$$

et comme u est uniforme en t nous arrivons à cette conclusion que u doit

être une fonction Φ uniforme en $x^{\frac{1}{v}}$

Donc: Une fonction algèbroïde possédant deux points critiques est une fonction uniforme de la variable $\sqrt[v]{x}$

3. On démontre de même, en utilisant les fonctions symétriques, qu'une fonction entière d'une fonction algébrique est une fonction algèbroïde, or nous pouvons construire une fonction algébrique admettant les mêmes points critiques avec la même disposition des branches et nous voyons que notre algèbroïde peut s'exprimer comme une fonction entière de cette algébrique.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Ἐν τῇ παρούσῃ ἐργασίᾳ ἐξετάζονται ὑπὸ τοῦ κ. Θ. Βαροπούλου αἱ ὑπὸ τοῦ κ. P. Montel ὀνομασθεῖσαι συναρτήσεις ἀλγεβρικοαλγεβροειδεῖς· ἀποδεικνύεται ὅτι, ἂν αὗται δὲν ἔχουν οὐδὲν κριτικὸν σημεῖον, οἱ διάφοροι αὐτῶν κλάδοι εἶναι συναρτήσεις μονότιμοι τῆς μεταβλητῆς x . Ἄν ἔχουν ἓν, τὴν ἀρχὴν λόγου χάριν, ὅτε θὰ ἔχουν καὶ τὸ ἐπ' ∞ σημεῖον, τότε αὗται εἶναι συναρτήσεις μονότιμοι τῆς $\sqrt[v]{x}$ ἔνθα v εἶναι ὁ βαθμὸς τῆς ἀλγεβρικοαλγεβροειδοῦς.

Καὶ γενικῶς ἂν καλέσωμεν $f(x)$ τὴν ἀλγεβρικὴν συνάρτησιν, ἣτις ἔχει τὰ αὐτὰ κριτικὰ σημεῖα μὲ τὴν αὐτὴν διάταξιν τῶν κλάδων, τότε ἡ θεωρουμένη συνάρτησις ἢ ἀλγεβρικοαλγεβροειδής, εἶναι ἀκεραία συνάρτησις τῆς f .

ΦΥΜΑΤΙΟΛΟΓΙΑ.—Ἡ διάσπασις τοῦ μορίου τοῦ λευκώματος τῆς φυματίνης διὰ τῆς ζυμώσεως*, ὑπὸ κ. Ἀλεξάνδρου Κόμη. Ἀνεκοινώθη ὑπὸ κ. K. Ζέγγελη.

Διὰ τῆς ἐργασίας τῶν κ. κ. J. F. Heymans καὶ C. Heymans, ἣτις ἀνεκοινώθη¹ εἰς τὴν βιολογικὴν Ἑταιρείαν τῶν Παρισίων, καταδεικνύεται ἡ ἐπίδρασις χημικῶν τινῶν οὐσιῶν ἐπὶ τῆς φυματίνης.

Οἱ ἐρευνῶνται οὗτοι γνωρίζουσιν ἡμῖν ὅτι ἡ φυματίνη καὶ μετὰ παρέλευσιν

* Ἐκ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἰνστιτούτου Παστέρ.

¹ Comptes rendus de la soc. de Biol., 101, 1929, p. 153-155.

πλέον τῶν ὀκτὼ ἐτῶν ἐπιδράσεως ἐπ' αὐτῆς τῶν οὐσιῶν τούτων ἐξακολουθεῖ νὰ διαφυλάττῃ τὰς εἰδικὰς αὐτῇ ιδιότητες. Αἱ εἰδικαὶ αὗται τῆς φυματίνης ιδιότητες, ὡς πρεσβεύουσιν οἱ ἐν λόγῳ συγγραφεῖς, ἐξαρτῶνται ἔκ τινος πρωτεΐνης εἰδικῆς, ἣτις εἶναι θερμοάντοχος καὶ δὲν καταστρέφεται οὔτε εἰς τὴν θερμοκρασίαν τῶν 120° Κελσίου.

Δὲν ἔχει ὅμως οὕτω τὸ ζήτημα προκειμένου καὶ περὶ τῆς ἐπιδράσεως ἐπὶ τῆς φυματίνης τῆς ζυμώσεως, περὶ ἧς ὁ νῦν λόγος.

Ἡ φυσικοχημικὴ ἐπενέργεια τῆς ζυμώσεως οὐ μόνον προσβάλλει καιρίως τὴν θερμοάντοχον ταύτην εἰδικὴν πρωτεΐνην τῆς φυματίνης, ἀλλὰ καὶ διασπᾷ τὸ πρωτεϊνικὸν μόριον αὐτῆς εἰς τὰ ἀπλούστερα παράγωγα αὐτοῦ.

Τοῦτο δὲ ἀπεδείχθη ἀπλούστατα: Ἐλήφθη ἡ παλαιὰ φυματίνη Koch καὶ διελύθη εἰς τὸ ὑγρὸν τοῦ Hansen N° 2 κατὰ τὴν ἀναλογίαν 1: 20.

Ἡ οὕτω γενομένη διάλυσις τῆς φυματίνης ἐνεβολιάσθη διὰ ζύμης ζύθου (*Saccharomyces Cerevisiae*) καὶ ὑπέστη τὴν κυρίαν ζύμωσιν καὶ τὴν βραδείαν τοιαύτην ὅσον οἷον τε πλήρη ἐπὶ δύο μῆνας.

Πρὸς δὲ ἐγένετο ἡ αὐτὴ διάλυσις φυματίνης ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ὑγροῦ ἄνευ ὅμως ἐμβολιασμοῦ διὰ ζύμης καὶ κατὰ συνέπειαν ὑποβολῆς ταύτης εἰς ζύμωσιν. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην μὴ ζυμωθείσαν φυματίνην προσετέθη μικρὰ ποσότης ἀλκοόλης, ὅση καὶ ἡ εἰς τὴν ζυμωθείσαν φυματίνην παραχθεῖσα διὰ τῆς ζυμώσεως ποσότης. Ἐπὶ πλέον ἐγένετο ἡ αὐτὴ διάλυσις φυματίνης 1: 20 ἐντὸς φυσιολογικοῦ ὁροῦ.

Ἡ εἰς τὴν ζύμωσιν ὑποβληθεῖσα φυματίνη ἔδωκε μετὰ ταύτην ἀντίδρασιν ὀξινον. Ὑπελογίσθη ἡ ὀλικὴ ὀξύτης αὐτῆς καὶ εὑρέθη 3,5%, ἐκπεφρασμένη εἰς HCl.

Ἦδη ἐπὶ τῶν τριῶν ὡς ἄνω φυματινῶν, ὅηλον ὅτι ἐπὶ τῆς ζυμώσεως καὶ μὴ, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἐντὸς φυσιολογικοῦ ὁροῦ φυματίνης ἐγένοντο αἱ εἰδικαὶ ἀντιδράσεις ἀνιχνεύσεως λευκώματος καὶ τῶν προϊόντων ἀποσχίσεως αὐτοῦ.

Χημικὸς ἔλεγχος τῶν φυματινῶν

ZYMΩΘΕΙΣΑ ΦΥΜΑΤΙΝΗ

Ἀντίδρασις διουρίας	Οὐσίαι Λευκώματα
Θετικὴ	Πρωτεΐναι 0
Ἀντίδρασις Νινυδρίνης δι' Ἀμινοξέα	Συντονίνοι 0
Θετικὴ	Πρόπεπτοι 0
	Πεπταὶ ἔχνη σαφῆ

Τελικὰ προϊόντα ἀποσχίσεως = ἐλεύθερον ἄζωτον

ΜΗ ΖΥΜΩΘΕΙΣΑ ΦΥΜΑΤΙΝΗ + ΥΓΡΟΝ HANSEN

Ἀντίδρασις διουρίας	Πρωτεΐναι ἔχνη ἀσαφῆ
Θετικὴ	Πρόπεπτοι ἔχνη σαφῆ
Ἀντίδρασις Νινυδρίνης δι' ἀμινοξέα ἀμφίβολος	Πεπταὶ τὸ πλεῖστον

Τελικὰ προϊόντα ἀποσχίσεως ἐλεύθερον N = 0

ΕΝ ΤΩ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΩ ΟΡΩ ΦΥΜΑΤΙΝΗ

Ἀντίδρασις διουρίας	Οὐσίαι λευκώματα
Θετική διὰ βρασμοῦ	Πρωτεΐναι ἔχνη σαφῇ
Ἀντίδρασις Νινυδρίνης δι' ἀμινοξέα	Πρόπεπτοι ἔχνη σαφῇ
Ἀρνητική	Πεπταὶ τὸ πλεῖστον
Ἐλεύθερον $N=0$	

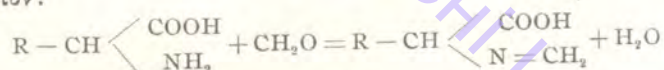
ΖΥΜΩΘΕΝ ΥΓΡΟΝ HANSEN

Ἀντίδρασις διουρίας	Λευκώματα
Θετική	Πρωτεΐναι 0
Ἀντίδρασις Νινυδρίνης δι' ἀμινοξέα	Πρόπεπτοι 0
Θετική	Πεπταὶ ἔχνη σαφῇ
Τελικὰ προϊόντα ἀποσχίσεως = ἐλεύθερον ἄζωτον	

ΜΗ ΖΥΜΩΘΕΝ ΥΓΡΟΝ HANSEN

Ἀντίδρασις διουρίας	Λευκώματα
Θετική	Πρωτεΐναι 0
Ἀντίδρασις Νινυδρίνης	Πρόπεπτοι ἔχνη
ἀμφίβολος	Πεπταὶ τὸ πλεῖστον
Τελικὰ προϊόντα ἀποσχίσεως ἐλεύθερον $N=0$.	

Τὰ ἐκ τῆς ἀποσχίσεως τοῦ λευκώματος παράγωγα ταῦτα δὲν ἀνευρέθησαν οὔτε εἰς τὴν φυματίνην τὴν διαλυθεῖσαν εἰς τὸ ὑγρὸν τοῦ Hansen οὔτε κατὰ μείζονα λόγον εἰς τὴν διάλυσιν τῆς φυματίνης ἐντὸς τοῦ φυσιολογικοῦ ὁροῦ. Τοῦναντίον ἀνευρέθησαν εἰς τὸ ζυμωθὲν ὑγρὸν Hansen καὶ κατὰ μείζονα ποσότητα εἰς τὴν μετὰ τοῦ ὑγροῦ τούτου ζυμωθείσαν φυματίνην. Τὰ ἀμινοξέα ταῦτα διὰ τῆς φορμαλδεΰδης ἔδωκαν τὸ μεθυλενικὸν παράγωγον διὰ δεσμεύσεως τῆς ἀμινικῆς ὁμάδος κατὰ τὸν τύπον:

Τὰ ἀμινικά ὀξέα ὑπελογίσθησαν δι' ὀξυμετρήσεως κατὰ τὴν τεχνικὴν τοῦ Mestrézat καὶ δὴ κατὰ τὴν μέθοδον Sorensen — Henriques καὶ εὐρέθησαν ὅτι ἀπαρτίζουσι μέγα μέρος τῆς ὀλικῆς ὀξύτητος τῆς ζυμωθείσης φυματίνης.

Τὰ ἐντελῶς τελικὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀποσχίσεως τοῦ λευκώματος, ἴτοι NH_3 , CO_2 καὶ H_2O δὲν ἀνεζητήθησαν οὔτε προσδιωρίσθησαν, εἰ μὴ μόνον ἡ οὐρία ($NH_2 \text{ CO } NH_2$), ἥτις ἔδωκεν ἐλεύθερον ἄζωτον εἰς τὴν ζυμωθείσαν φυματίνην καὶ εἰς τὸ ζυμωθὲν ὑγρὸν Hansen καὶ οὐδαμῶς εἰς τὴν μὴ ζυμωθείσαν φυματίνην καὶ εἰς τὸ μὴ ζυμωθὲν ὑγρὸν Hansen.

Ὡς γνωστὸν τὸ λεύκωμα ἀποτελεῖ σύνθεμα πολυπλόκων πεπτιδῶν. Διὰ τῆς πέψεως τὸ λεύκωμα ἀναλύεται εἰς πεπτίδας ἀπλουστεράς καὶ αὗται διὰ περαιτέρω ἀποσχίσεως καταλήγουσιν εἰς τὰ ἀμινοξέα. Αἱ πρόπεπτοι προέρχονται ἐκ τοῦ λευ-

κώματος συνεπεία υδρολυτικής επιδράσεως πεπτικών υγρών ή φυραμάτων. Αί δὲ πεπτόναι ἢ πεπταί ἀποτελοῦσιν ἔτι ἀπομεμακρυσμένα προϊόντα ἀποσχίσεως διὰ τῶν πεπτικών φυραμάτων. Τέλος ἐπακολουθοῦσι τὰ πολυπεπτίδια καὶ αἱ ἀπλούστεραι ὁμάδες αὐτῶν, διὰ τὰ καταλήξωσι εἰς τὰ ἀμινοξέα.

Τοῦτ' αὐτὸ ἐπιτελεῖται καὶ διὰ τῆς ζυμώσεως τοῦ πολυπλόκου μοριακοῦ λευκώματος τῆς φυματίνης, ἐξ οὗ λαμβάνομεν ὡς τελικὰ προϊόντα ἀποσχίσεως αὐτῆς ἴχνη πεπτῶν, ἀδιάσπαστα πολυπεπτίδια, ἀμινοξέα καὶ τέλος τὰ ἔσχατα προϊόντα, ὡς εἶναι τὸ ἐλεύθερον Ν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως ἡ διαφορὰ ἐγκτεται εἰς τὸ ὅτι ἀντὶ τῶν πεπτικών υγρῶν ἢ τῶν πρωτεολυτικῶν φυραμάτων ἐγένετο χρῆσις τοῦ φυσικοχημικοῦ μέσου τῆς ζυμώσεως καὶ τῶν ζυμῶν ὡς φυραμάτων.

Οὕτω ἐπετεύχθη ἡ πλήρης διάσπασις τῶν λευκωμάτων τῆς φυματίνης, πράγμα ἄγαν δυσχερὲς νὰ ἐπιτελεσθῇ διὰ τῶν πεπτικῶν φυραμάτων εἴτε καὶ πρωτεολυτικῶν ζυμωμάτων ἀνευ προκλήσεως συγχρόνως ἀποσυνθέσεως τοῦ φυματινικοῦ λευκώματος.

Τούτων οὕτως ἐχόντων δυνάμεθα ἀκολούθως νὰ ἐξαγάγωμεν τὰ ἑξῆς:

1^{ον}. Διὰ τῆς ζυμώσεως μέσου φυσικοχημικοῦ καὶ οὐδόλως τεχνητοῦ ἐπετεύχθη ἡ διάσπασις τοῦ μορίου τοῦ λευκώματος τῆς φυματίνης.

2^{ον}. Διὰ τῆς διασπάσεως ταύτης ἐπετεύχθη ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς φυματίνης κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τοῦ λευκώματος αὐτῆς καὶ τῶν συνεπαγομένων ἐξ αὐτοῦ.

3^{ον}. Ἀποτέλεσμα τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς φυματίνης τοῦ λευκώματος εἶναι ἡ ἀπώλεια τῆς τοξικότητος καὶ ἡ μὴ πρόκλησις ὑπ' αὐτῆς οὔτε φυματινικῶν φαινομένων οὔτε ἀναφυλακτικῶν choc.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1' ALEX. COMIS. *Compt. Rend. de la Soc. de la Biol.*, **98**, 1928, p. 1001 — 1093.
- 2) — — *Brauns Beitr. z. kl. der Tuberkulose*, **70**, 1928 Heft 6 und **71**, 1929 Heft 5/6
- 3) — — *Πρακτικά τῆς Ἱατρικῆς Ἑταιρ. Ἀθηνῶν*, 1928 καὶ 1929.
- 4) — — *Πρακτικά τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν*, **4**, 1929, σ. 57
- 5) — — *Revue de la Tuberculose*, **15**, 1929, N° 3.

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ: Ἐπὶ τῆς ἀποξηράνσεως τῆς Κορινθιακῆς σταφίδος παρουσία ἀφνδραντικῶν, ὑπὸ κ. Ν. Χ. Ρουσοπούλου. Ἀνεκοινώθη ὑπὸ κ. Κ. Ζέγγελη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Συγγράμματα ληφθέντα ἀπὸ 1 'Ιουνίου μέχρι 31 'Οκτωβρίου 1929.

- ANASTASIJEVIĆ, D. et GRANIĆ Ph. Compte Rendu du deuxième Congrès international des études Byzantines, Belgrade, 1929.
- ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΟΥ, ΣΠ. Οἱ ἐν Ἑλλάδι ὀργανισμοὶ κοινωνικῆς ἀσφαλείας, Ἀθῆναι, 1929.
- BLINKENBERG, A. L'ordre des mots en français moderne, Kopenhagen, 1928.
- BROUWER, Fr. Dall'oculista, Napoli, 1929.
- ΔΡΟΣΣΟΥ, Δ. Τὰ κατὰ τὸν διεθνῆ εἰρηνικὸν εἰργμὸν τοῦ 1850, Ἀθῆναι, 1907.
- Σύγχρονα διπλωματικά ἐπεισόδια, Ἀθῆναι, 1908.
- Μελέται διπλωματικῆς ἱστορίας, Ἀθῆναι, 1910.
- Τὸ πρόβλημα τῶν εἰρηνικῶν ἀποκλεισμῶν, Ἀθῆναι, 1912.
- Τὰ τῶν βομβαρδισμῶν νόμιμα, Ἀθῆναι, 1917.
- Περὶ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Βουλγαρίας εἰς κράτος ἀνεξάρτητον, Ἀθῆναι, 1918.
- Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀνακωχῶν, Ἀθῆναι, 1927.
- DROSSOS, D. La fondation de l'Alliance Balkanique, Athènes, 1929.
- ZABITSEANOU, K. Ἀρχεῖα Ἑθνικῶν ἐνερgetῶν, Ἀθῆναι, 1929.
- HJELMSLEV, L. Principes de grammaire générale, Kopenhagen, 1928.
- J. Einleitung in die allgemeine Kongruenzlehre, Kopenhagen, 1929.
- ΚΑΚΡΙΑΝ, Ι. Ἀραί, Ἀθῆναι, 1929.
- KRABBE, K. Recherches sur l'existence d'un oeil pariétal rudimentaire (le corpuscule pariétal) chez les mammifères, Kopenhagen, 1929.
- ΛΑΜΕΡΑ, Κ. Πόσοι καὶ ποιοὶ οἱ κάτοικοι τῆς Μ. Ἀσίας μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν, Ἀθῆναι, 1929.
- ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΥ, Δ. Στ' Ἀγραφα ἓνα ταξίδι, Ἀθῆναι, 1929.
- ΜΑΖΑΡΑΚΗ, ΑΛΕΞ. Ὁ μέγας πόλεμος 1914 - 1918, Ἀθῆναι, 1929.
- ΜΑΛΑΜΟΥ, ΚΑ. Γὰρ λίγη ἀγάπη, Ἀθῆναι, 1929.
- ΜΕΖΟ, Fr. Az. Olympiai Játékok története, Budapest, 1929.
- ΜΙΝΩΤΟΥ, Μ. Ζακυνθινὰ ἀγριοπούλουδα, Ἀθῆναι, 1929.
- ΜΗΚΡΙΤΣΚΑ, IV. La Bulgarie illustrée, Sofia, 1929.
- ΕΥΓΓΟΠΟΥΛΟΥ, Α. Τὰ Βυζαντινὰ καὶ Τουρκικὰ μνημεῖα τῶν Ἀθηναίων, Ἀθῆναι, 1929.
- ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ, Α. Παγκόσμιος γενικὴ Ἱστορία, Ἀθῆναι, 1907.
- ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, Γ. Περὶ τῆς τῶν Ἡλείων διαλέκτου, Ἀθῆναι, 1897.
- Ἱστορία τῶν Καλαβρύτων, Ἀθῆναι, 1929.
- Οἱ Ἑλληνες λυρικοὶ ποιηταί, Ἀθῆναι, 1908.
- Περὶ τοῦ ὄρους Φολῆς καὶ τῆς πόλεως Λασιῶνος, Ἀθῆναι, 1892.
- Ἡλειακά Τεύχη 1-4, Ἀθῆναι, 1896.
- Ἱστορία τοῦ ἐμπορίου, Ἀθῆναι, 1908.
- Καλαβρυτινὴ Ἑπετηρίς, Ἀθῆναι, 1906.
- PEDERSEN, P. Wireless Echoes of Long Delay, Kopenhagen, 1929.
- On the Lichtenberg Figures, Kopenhagen, 1929.

ΛΗΘΗ

904163

26/09/25

Наукова бібліотека
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
Імені І. І. Мечникова

11.11 3524 664016

1848

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
ΣΥΝΕΔΡΙΑ 17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1929	357
Πράξεις και αποφάσεις τῆς Ἀκαδημίας	357
Κατάθεσις Συγγραμμάτων	361
Ἀνακοινώσεις :	
I. ΚΑΛΙΤΣΟΥΝΑΚΙ.—Δικίνιοι οἱ ἀγρίως κολάζοντες	361
P. KONTOS.—Beitrag zur Kenntniss der Waldverteilung in Thessalien und Epirus	375
P. KONTOS.—Beitrag zur Kenntniss der Waldverteilung in Macedonien und Thracien*	375
I. HADAMARD.—Création scientifique et création artistique	382
P. MONTEL.—Sur une équation fonctionnelle	384
G. APOSTOLAKIS.—Des champs d'insertion des muscles masticateurs de l'homme et des mammifères	387
X. ΚΑΤΡΑΚΗ ΚΑΙ Α. ΛΑΓΟΥΔΑΚΗ.—Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ποιοτικῶν ἀντιδράσεων τῆς ἀγνότητος τοῦ μέλιτος*	388
Π. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ.—Ἡ βλαστομανία τῆς ἀμυγδαλῆς*	388
ΣΥΝΕΔΡΙΑ 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1929	389
Πράξεις και αποφάσεις τῆς Ἀκαδημίας	389
Κατάθεσις Συγγραμμάτων	389
Ἀνακοινώσεις :	
Δ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ.—Περὶ ἀνιχνεύσεως ἐλαχίστων ποσῶν βαναδίου εἰς γάλας καὶ πετρώματα*	390
Δ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ.—Περὶ διαχωρισμοῦ καὶ προσδιορισμοῦ ἀσβεστίου καὶ μαγνησίου διὰ βολφραμικοῦ νιτρίου*	390
ΤΗ. VAROPOULOS.—Sur les fonctions algébrique-algébroides	390
Α. ΚΟΜΗ.—Ἡ διάσπασις τοῦ μορίου τοῦ λευκώματος τῆς φυματίνης διὰ τῆς ζυμώσεως	392
Ν. ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ.—Ἐπὶ τῆς ἀποξηράνσεως τῆς Κορινθιακῆς σταφίδος παρουσίᾳ ἀφυδραντικῶν*	395
Βιβλιογραφικὸν δελτίον	396

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. — Αἱ φέρονσαι ἀστερίσκον ἀνακοινώσεις δὲν δημόσιεύονται εἰς τὸ παρὸν τεῦχος.

ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

πωλούνται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον Ἐλευθερουδάκη.

Εἰς τὸ αὐτὸ Βιβλιοπωλεῖον ἐγγράφονται καὶ συνδρομηταί.

Α. ΠΡΑΚΤΙΚΑ

Δι' ἓνα τόμον (9 μηνιαῖα τεύχη μετὰ τῶν τευχῶν τῶν περιεχόντων τοὺς λόγους) Δρχ. 150

Τιμὴ τοῦ 1ου τόμου (1926, Σελ. 323) Δρχ. 75

Τιμὴ τοῦ 2ου τόμου (1927, Σελ. 572) » 100

Τιμὴ τοῦ 3ου τόμου (1928, Σελ. 809) » 100

Β. ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΙ

Δ. ΑΙΓΙΝΗΤΟΥ. Τὸ πρόβλημα τῆς παλιγγροίας τοῦ Εὐδείπου (Σελ. 128) Δρχ. 160

ΘΕΜ. Γ. ΣΚΛΑΒΟΥΝΟΥ. Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστοβιολογίαν τοῦ Μολυσματικοῦ

Μαλακίου (Τερμίνθου) (Σελ. 27, μετὰ δύο πινάκων) » 55

ΒΑΣ. Α. ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ. Δύο Ἑλληνες, Κωνσταντῖνος Ἀστέλλα καὶ [Εμ]μα-
νουήλ Μουζίκιος ἐν Τυβίγγῃ κατ' Αὐγουστον τοῦ 1586 (Σελ. 16) » 20

CONST. A. ΚΤΕΝΑΣ. Le groupe d'îles de Santorin. Contribution à
l'étude des laves tertiaires et quaternaires de la mer

Égée ὑπὸ ἐκτύπωσιν

Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ. Τὰ καταφυτικά πεδία τῶν μασητηρίων μῶν τοῦ

ἀνθρώπου καὶ τῶν θηλαστικῶν ὑπὸ ἐκτύπωσιν

Εἰς τὰς ἄνω τιμὰς προσθετέα τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἐν περιπτώσει ἀποστολῆς διὰ ταχυδρομείου